

MALEŠNE

MIROSLAV KIRIN

SADRŽAJ

Udarac okrutnome svijetu	8
Pogrešan čovjek	9
Lektira	10
Odlučio sam reći	11
Besmrtnost	12
Zbunjenost	13
Četiri žarulje	14
Zaboravio sam	15
Osobna poetika	16
Romanopisac	17
Pogreška	18
Zakrivljeni nos	19
Onoga dana	20
Divan svijet	21
Misa organica	22
Hodao je	23
Čovjek u moru	24
Čita	25
Mrak	26
Vođa	27
Beethovenov sin Mozart	28

Ivo Pogorelić znao je da je rat rat	29
Dva meteorologa	30
Mio marito	31
Požar	32
2050.	33
 KRLEŽNE	 34
Put u Bečkerek	35
Sreća	36
Djelo	37
Zakopane	38
U sjeni mutirana hrasta	40
Njezino lice	42
Pismo iz Orijenta	44
Susputnjik	46
Glumac i košarkaš	48
Mak Segalen	50
Izjave o Paklu	51
Go West, Miroslav Krleža!	52
Pismo mladoj pjesnikinji	54
Tadijanović je još živ	55
 MALEŠNE 2	 56

Kuća	57
Moja konzervativna svijest	58
Kraj Prvog svjetskog rata	59
Aristotel	60
More	61
Dvije	62
Kiša	63
Minute prije odlaska na posao	64
Ljubav života Michaela Krügera	65
Ljeto	66
Blagajnik	67
Kiselost	68
Dvije liepe plavke	69
Vojnik bez lica	70
Teror vode	71
Aerodrom	72
I	73
Ruka	74
Nevjerojatno lako rješenje	75
Neposlušna ruka	76
S druge strane	77
Dvoboj s Cioranom	78
Pokušaji da se ne postane teroristom	79

Majstori	80
Ptice	81
Onda	82
Božićna priča	83
Kad sam došla	84
Trinaest krava	85
Žene koje vežu i odvezuju čvorove	86
 MALEŠNE 3	 87
Prozor	88
Vita Activa	89
Petrinjska ulica	90
Plutajući svijet	91
Crtež	92
Ukazanje metafore u Središću 14. lipnja 2015.	94
Pogrešno pročitano	96
Tko je on	97
Francuska kapica	98
Očaj	99
Jezik	100
U obranu protočnog jezika	101
To	102
Razgovor u parku	103

Musca domestica	104
Rekli su	105
Jesam ili nisam	106
Na autobusnoj stanici	107
Pjev noćnih ptica	108
Nije bilo nikakve sumnje	109
Događaj u mjestu nije isto što i skakanje u mjestu	110
Bio sam kralj	111
Strah	112
Lica	113
Mrlja	114
Stablo	115
Pustoš	116
Tri pramena kose leže na podu autobusa koji vozi na gradsku periferiju	117
Miris bicikla u rano jutro	118
Japanke	119
Slikarstvo i poezija	120
Problem slike	121
Vrata	122
Prozori	123
O autoru	124
Impresum	125

mojim učiteljima

UDARAC OKRUTNOME SVIJETU

Sve je izašlo na vidjelo, premda se godinama među znalcima znalo za tu samozatajnu borbu koja je od svih, pa i od same sebe krila obilježja istinske borbe, sukoba, časnih nadmetanja, jer ono što je Danila Kiša bacalo u grozničavi ljubavnički zagrljaj s Borgesom, Danijela Dragojevića u oprezno milovanje s Henrijem Michauxom, kineskog je pjesnika Xi Chuana nemilosrdno i bestidno torpediralo u naručje upravo svih njih, zajedno s njihovim učiteljima i učenicima, onima pokopanima u grobnici neznanih pisaca, i onima koji su s nezemaljskim užitkom pokapali druge, i što je drugo siroti Xi Chuan mogao učiniti nego da odlučno ustane, navuče boksačke rukavice, i stane žustro udarati po zraku. Jedan, drugi, treći udarac okrutnom svijetu! A tko je pak nama kriv što ne znamo koja ptica zrakom leti!

POGREŠAN ČOVJEK

Kada je Be De, nekineski pjesnik imena sličnog kineskom pjesniku Bei Dao, dobio Nobelovu nagradu za književnost, dane i noći provodio sam gledajući dokumentarne filmove o La Ceu, još jednom nekineskom pjesniku imena sličnog kineskom pjesniku Lao Zi, čitao ili slušao intervju s njim, slušao njegovu glazbu, posuđivao njegove prevedene knjige, naručivao neprevedene, sve do trenutka kada sam otkrio kako je sve to u redu, nitko mi ne bi imao što zamjeriti, sve to u vjetar potrošeno vrijeme, jedino što se sve to odnosilo na – pogrešnoga čovjeka – a pravi je čovjek, ako jest čovjek, i to se sad bjesomučno utvrđuje, učinio sve da mu se izgubi svaki trag, pa čak i sam on, dade se povjerovati, sumnja kako se izgubio pravi čovjek, a da tim skrivenim itinerarom luta pogrešan čovjek, možda onaj s početka rečenice, a možda netko drugi, ali u svakom slučaju posve pogrešan čovjek.

LEKTIRA

Paolo Coelho je čekao tramvaj. U 13.47 na uglu Šubićeve i Zvonimirove. To nikako nije mogao biti Paolo Coelho, a izgledao je upravo kao Paolo Coelho. Imao je sve što i P. C. I zlatni lanac oko vrata i uredno potkresanu sijedu bradicu. Prepoznao sam ga upravo zato što nisam pročitao niti jednu njegovu knjigu. Da sam ga čitao, ne bih ga prepoznao, zato što bih znao nešto o njemu i bilo bi nemoguće da je 25. svibnja 2017. u 13.47 Paolo Coelho bio na uglu Šubićeve i Zvonimirove, i da mu je bradica bila uredno potkresana, a zlatni se lanac klatio oko njegova vrata. *Sve je moguće, od anđela do demona, pa ekonomista do političara*, pomislih. Ali to je već napisao Paolo Coelho, nesretni Paolo Coelho iz Zvonimirove ulice, Zagreb, Hrvatska.

ODLUČIO SAM REĆI

Ja prezirem ljudsku pravdu, živim u vlastitoj smočnici, jer u kuhinji me, znate, čeka *gemo* povrće, i taj prokleti sokovnik koji vapi za mojom krvlju.

BESMRTNOST

I, dok sam vjerovao kako je David Bowie besmrtni, jednako sam i vjerovao kako je moja ruka besmrtna, i beskonačna, i uzeo sam pisati rečenicu odbijajući svaku pomisao kako ta rečenica već postoji, kako besmrtnost postoji, i kako se zapravo zove Arvo Pärt.

ZBUNJENOST

Poslije sedmomjesečne kome mlada je žena prohodala, postupno naučila govoriti i pisati. I što sad, ostvarilo se sve što smo priželjkivali, isplatila su se tiha naricanja i duga priprema svakojakih jela i kolača, i što sad, vrijedilo je voditi jalove razgovore, pretresati politička pitanja, ogovarati, a onda suosjećati s nesretnom rodbinom, i što sad, okupljena oko njezine prazne postelje mudruje zbunjena rodbina.

ČETIRI ŽARULJE

U toj su kući bile četiri žarulje, ujutro bih palio jednu za drugom i tako ih upaljene ostavljao preko dana iz straha da navečer jedna od njih neće upaliti, a ja ne bih znao koja.

ZABORAVIO SAM

Zaboravio sam, htio sam pisati, htio sam napisati, mislim da sam već i bio uzeo olovku u ruku, i otvorio bilježnicu, ali onda sam, što, zaboravio što trebam učiniti, samo sam zurio u praznu bilježnicu i, mislim, jesam li, razmišljao o tome što ona radi preda mnom, a što ja pred njom (ništa), i gledali smo se tako kao dva nedužna stvorenja neko duže vrijeme, a onda sam odjednom ogladnio i pojeo dvije jabuke. Ali to nije bilo dovoljno – oglodao sam i olovku, do srži!

OSOBNÁ POETIKA

Bio sam tako prokleto nesiguran jedno izvjesno vrijeme, nisam čak mogao ni jednostavno reći: *Bio sam nesiguran*. Svaku sam jednostavnu rečenicu zatrpavao riječima, kao da one liječe od nesigurnosti, a ne liječe. Poslije se nešto prelomilo u meni, postao sam siguran, a rečenice kratke i jasne. Ali tad sam opet počeo žuditi za nejasnoćama, za još nesigurnosti u svom životu. Sve što bih rekao ili napisao pretvaralo se u činovnički stol na kome je sve uredno posloženo, jer je pod mojim stalnim nadzorom. Ali gle, u pepeljari se puši cigareta – huraaa! Izuo sam cipele, a uskoro ću, oho-hoooj, skinuti i čarape.

ROMANOPISAC

Još mokr od kupanja u rijeci romanopisac se popne uz brijeg, uđe u malenu drvenu kuću u sjeni lipe, odjene svoje tričetvrtinske traperice, nazuje japanke i na preplanuli torzo navuče bijelu majicu s izblijedjelim natpisom. U ustima mu je već cigareta; jednom ju je rukom pripaljivao spuštajući se ponovno niz brijeg, a pod drugom je rukom stiskao srebrni laptop. Nije, dakako, vidio kamen o koji se malo poslije spotaknuo, i dok je padao, u tom kratkom letu prema zemlji cigareta je dimom ispisala upravo onu riječ o kojoj je danima bezuspješno razmišljao. No kad se malo poslije pridigao, otresao prašinu s bijele majice s izblijedjelim natpisom i s olakšanjem ustvrdio kako se laptopu nije ništa dogodilo, nije se više mogao sjetiti koja je to riječ bila. Niti jednoga slova. Ni da se ubije. Ništa.

POGREŠKA

Pisao je tako što je u svakoj rečenici namjerno ostavljao pogreške. Branio se da su te rečenice prirodnije, da potiču na razmišljanje više od uređenih, besprijeckorno napisanih rečenica. Ipak, mučilo ga je to što u tim rečenicama nije vidio ništa drugo nego samo svoje pogreške. Počeo je zamjećivati samo njih, sve ostalo je blijedjelo, iščezavalo, kao otpaci što plutajući morem skrivaju to isto more, poništavaju ga. Ono što je bilo napisano između pogrešaka tako i nije postojalo, kao što nije postojao ni onaj koji je sve to napisao. Riječ je bila o pogrešci.

ZAKRIVLJENI NOS

Imao je zakrivljeni nos i svatko tko ga je sreo poželio mu ga je ispraviti, što je možda bila plemenita nakana, ali etički upitna i besmislena. Stojimo tako ispred dućana i razgovaramo, a razgovor nam se svodi na opće konstatacije, čista bijeda, kao da smo poznanici koji se nisu vidjeli desetak godina, pa misle da si imaju toliko toga za ispričati, a nemaju, a zapravo cijelo to vrijeme promatram njegov zakrivljeni nos i u mislima ga peglam, zamišljam pravilnoga, glatkoga i tako sjajnoga, da se u njemu ogleda, ne njegova, nego moja zakrivljena duša.

ONOGA DANA

Onoga dana kada se zauvijek ugasilo svako čitanje – a do toga je jednostavno moralo doći, iz silnog mnoštva otad neupotrebljivih knjiga lagano šušajući ispuzali su njihovi likovi, i oni plošni i oni punokrvni, te u času preplavili naš iscrpljeni svijet. Jedan od njih, onaj Petko, glatko me zamijenio na radnom mjestu nastavnika engleskog jezika. Našavši se odjednom u besposlici, pod okriljem blage mediteranske noći uvukao sam se, ne dvojeći, u tihi knjigu iz koje je Petko netom bio otišao. Nikice, još je bila topla!

DIVAN SVIJET

A bio je to divan svijet – maleni su se ljudi vrtjeli oko velikih, stabla se vrtjela oko cvjetova, neboderi vrtjeli oko kućeraka u faveli, veliki ratovi vrtjeli oko dječjih uličnih ratova, filozofi vrtjeli oko piljarica, nebo vrtjelo oko šalice s čajem, suton vrtio oko jutra, Boschova slika vrtjela oko praznoga platna, modro more vrtjelo oko kockaste *Chiropsalmus quadrumanu*, ali kako je ta meduza kockaste glave uopće znala kad je mrak, a kad je danja *svetloba*, jer zato što ima oči kao da su ljudske, a nema mozak, ali kako je preživjela, a da uopće ne spava, jer nitko ne može dokazati da spava, ali kako dokazati da je to bio divan svijet, jer nitko, nitko ne može dokazati da je to bio divan, na svoj način baš divan, divan svijet.

MISA ORGANICA

Kasno noću, kažu, u ono prijelazno doba između nesanice i sna, jednim do besmisla osvijetljenim gradom luta Kinez pogurenih leđa, obilazi restorane, skuplja njihov *organski* otpad i stavlja ga u velike metalne kutije na biciklu marke Rog te tako natovaren poput brda što se odjednom uruši usred ravnice gubi se u jednoj od rijetkih neosvijetljenih uličica. U svome malenom vrtu taj vrijedni *homo noctis* uzgaja zelje, raštiku, slatki grašak, tikvice, rajčice, brokulu, patlidžan i mahune. Kada poslije naporna posla pere ruke, ispire i boju svoje kože, sljedeće noći njegov noćni posao nastavlja Senegalac, noć iza toga Meksikanac, a povrće uvijek završava u istim onim restoranima iz kojih je *organsko* gnojivo.

HODAO JE

Hodao je pogrbljen, tamna lica, i bio je Arapin, hodao je zgrčen, i bio je i Židov, hodao je svinut kao kljova, i bio je i Afroamerikanac, hodao je bačen duboko u sebe, i bio je i griješni Heidegger, hodao je nezaustavljivo, kao da odlazi iz Njemačke, kao da stiže u Japan, i bio je i Murakami, i kad sam ga slučajno vidio kroz prozor, a sve se svodi na slučajnost – pio sam kavu i kažiprstom kvrckao po stolu – dohvatio sam šešir od filca i bukov štap i izjurio za njim. Bio je već poprilično odmakao i hodao tako pogrbljeno da je čelom gotovo dodirivao asfalt, pa ni meni više nije bio potreban štap da se ispomažem njime – odmah sam ga grubo i nezahvalno odbacio, bio je previsok, taj štap, i vrijeđao je naše zajedničko pognuto hodaње, našu zgrčenost, našu bačenost u svijet, naše zajedničko hodaње, jer i ja sam se pognuo i dugim koracima grabio za njim, premda nisam znao ni kamo ide niti je on znao da ja bezglavo grabim za njim, i uskoro više nisam nikoga i ništa vidio, svojim sam šeširom zatvorio svijet oko sebe, i oko njega, pognutog, mučaljivog, zgrčenog, u silovitoj žurbi, odbacio sam potom i šešir, i sada sam ga opet vidio, ali tek nakratko, u sretnom bljesku, oči su mi strugale asfaltom, kao i koljena, hlače sam već bio poderao, kapljice krvi izbile su na koljenima, tuleći sam se obraćao mravima, i vikao im, braćo, braćo, recite mu da uspori, a on, on je već išao tamo gdje ga je čekala njegova čista pjesnička košulja.

ČOVJEK U MORU

Čovjek je bio u moru, odjednom, bio je, i oni s broda su se pitali *zašto*, i ne samo to, pitali su toga u moru, a pitajući zapravo sebe, *zašto je u moru, dovraga? Odakle je, vrapca mu?* A netko je još, možda prolupali filozof, promrmeljao, *i čemu?* Iz mora im taj čovjek u moru nije mogao dobacivati pitanja, nikako, riječ je o neprocjenjivoj daljini, što da ispali dragocjenu rečenicu, a ona, iscrpljena klone i padne tik uz bok broda?, i zato se treba štedjeti, i dah i srce i iznutrice. No zato su oni s broda glatko dobacivali, jedno, drugo, treće, ali nije ih čuo, jer bio je čovjek u moru, koji želi, a ne čuje one koji nisu s njim u moru, zato što nema, ne može biti bliskosti između onoga u moru i onoga izvan, crta koja ih spaja tek je privid, to je crta koju crtaju oni izvan mora, ti sebični hegemoni, nadmeni učenjaci u Armanijevim trapericama, ali ne, ne, ne, oni ne razumiju more jer nisu u moru, u moru se mora biti da bi ga se razumjelo, da bi se znalo *zašto*, *zašto sam skočio u more*, *zašto sam pao u more*, *zašto bježim od kopna svog rođenja*, *zašto*, itsl.

ČITA

Čita i ne staje, propinje se na nogama, zagledan u sitna slova na zidu, jedno do drugoga, i eto lijepo ispisane riječi, ali onda već stiže i nova riječ, s prvom sklapa prijateljstvo ili ne, ali njemu, koji čita, nije do prijateljstva, on je sam u noći, ispred zida dobro osvijetljena uličnom svjetiljkom, i usnama sriče riječi što teku jedna za drugom tvoreći zagonetan smisao, tekst je pravokutna oblika, ima u njemu i znamenaka, u krhku priču upisani su konkretni datumi, od do, spominje se i mjesto, i imena osoba kojima se treba javiti, muškarčeve se uši naćule, kao da ne čita, nego sluša govor sa zida ispisana riječima, onima koje možda otvaraju neku nadu za njega, novo poglavlje života, kako se voli reći u optimističnim družinama, a koje ovisi koliko o njemu koji ga čita toliko i o onima koji ga pišu.

MRAK

U sobi je bio mrak, pa sam istrčao iz nje i uletio u drugu, osvijetljenu, ali gle, i onaj je mrak ušao za mnom, a već polako ponestaje soba u stanu.

VOĐA

Pa, svakako nam treba vođa, netko da nas vodi, neko biće od krvi i mesa, ne mješina ispunjena vatom i reciklažnim papirom, može i krznato, kratke ili duge dlake, očiju tužnih, očiju pokornih, gdjekad glasno, gdjekad tiho, kao zvuk kajanja, može i pernato, crno ili šareno, s krestom na glavi, ili bez, može amfibija, s plivaćim kožicama između prstiju, da zaroni ispod površine, i da skakuće po šikari, može kopitar, duga skoka u dalj, može i bez nogu, da vješto gmiže, obavija se oko nogu, ili migolji između odrezana šiblja, snopova žita, porušenih stabala, može jedan prelijepi kukac, jelenak, šumski kralj, znan po umijeću pregovaranja, odbacivanje rogova ne mora značiti kraj borbe, ni jedna bakterija nije tako loš izbor, možda kompromisan, no ipak naš izbor, fluidan subjekt, pretače se iz jednoga tijela u drugo, što dostaje da si osigura dovoljan broj podanika, to je idealno, biće je to najveće snage, zavređuje naše duboko poštovanje, pa poklonimo mu se, bespogovorno mu se predajmo. Ljubim ruke.

BEETHOVENOV SIN MOZART

Beethovenov otac maltretirao je mladog Ludwiga ne bi li od njega stvorio novog Mozarta. U sjeni Mozarta i Beethovena vukao se zgureni Salieri, otac obojici. O tome koga je pak maltretirao Beethoven glazbeni se stručnjaci spore već gotovo dva stoljeća.

IVO POGORELIĆ ZNAO JE DA JE RAT RAT

Prije koncerta na kojem će prvi put izvesti Schubertov kvartet *Der Tod und das Mädchen*, Op. 7, No. 3, D 531, Prva Violina, Druga Violina, (Bill) Viola i Violončelo odluče kupiti nove crne cipele. Svatko je otišao u drugi dućan, naime, imali su beskrajno povjerenje jedni u druge, ta bilo bi smiješno da sva četvorica nahrupe u dućan s cipelama i traže jednake cipele. Prva Violina kupi špičaste crne cipele, Druga Violina kupi špičaste crne cipele, (Bill) Viola kupi špičaste crne cipele, i Violončelo kupi cipele, ali kakve, e to ostaje tajnom, sve do samoga koncerta. Ah, Bože moj, opet je izbio rat, normalno, mobilizirali su me, pa, na kraju krajeva, čak i ne znam je li taj koncert ikad održan.

DVA METEOROLOGA

Unutar jednoga sata na televiziji su se pojavila dva meteorologa. Prvi je rekao kako nas očekuje nekoliko vedrih dana, vjetar će oslabjeti, temperature porasti, kao i tlak zraka. Onda se, na istoj televiziji, pojavio drugi meteorolog, i on je rekao kako nas očekuje nekoliko vedrih dana, vjetar će oslabjeti, temperature porasti, kao i tlak zraka. Ako su obojica meteorologa izrekla u dlaku jednake prognoze, što će se zapravo dogoditi, kako da uopće vjerujem obojici, jer da bih vjerovao, trebao se pojaviti samo jedan od njih, a nije. Taj drugi unio je pomutnju, sve rečeno bespoštedno poništio, i umjesto da imamo tri spokojna sunčana dana, slijedi ljuta kataklizma, sudnji dan, frenetični zvukovi trublji što dopiru s neba, tisuće ljudi koji pustoše supermarkete kako bi se opskrbili za neizvjesno doba, povlače se u gorske špilje, i jedino što valja znati jest kako očuvati vatru, i pri ruci imati kremen, i pregršt suhe trave, i Perecov *Život način uporabe*, i i.

MIO MARITO

U posljednje vrijeme moj muž odlazi spavati s kapom na glavi, točnije, plavim kačketom. Ne znam kako se to dogodilo, što je, kakav je potres tome prethodio, ljudi su, napose muškarci, nepredvidljivi ako ne i neuračunljivi. Uglavnom, kada legnem, a redovito liježem poslije njega, tiho se uvlačim u krevet uz slabu svjetlost s ulice, i umjesto da ga pomilujem po čelu, napipam njegov plavi kačket, i to je sve što noću ima na svome nagome tijelu. Inače je povučeni i iskreni komunist koji se stidi u javnosti iskazivati svoje tople, ljudske ideje porijeklom još iz žrvnja Oktobarske revolucije. Radije stavi plavi kačket na glavu, sjedne u neki kafić i laganim kimanjem glave pozdravlja drugove u plavim kombinezonima.

POŽAR

Na nekoliko mjesta u gradu jučer je izbio požar. Kružile su sirene vatrogasnih kola. Viđeni su ljudi kako se zalijeću u goruće kuće i iz njih izlijeću s gorućim krilima na leđima te se potom gube u mraku ostavljajući za sobom malene repatice. Ubrzo bi potom na nekom drugom mjestu buknuo plamen. U jednom trenutku čovjek s plamenom na leđima uletio je u veliku sveučilišnu knjižnicu. Kada je buknuła, blještava bjelina u njoj izgarajućeg papira, napisanih riječi i rukom dopisanih škrabotina na marginama knjiga obasjala je cijeli grad. Sve su kuće potom stale gubiti svoje požare, jenjavao je štropot ugljevlja, sve je utihnulo. Ujutro, kao poslije slabo upamćena sna, sve je bilo na mjestu, na kućama koje su gorjele nije bilo ni najmanjeg traga požara, samo je velika nacionalna knjižnica bila ta koje su se svi sjećali, ali nje više nije bilo.

2050.

2050. još griskam Albert kekse. Kažu da je to zdravo, i kažu da je svijet već odavno nestao. A ja ne znam, ja ništa ne znam – kako bih to znao?

KRLEŽNE

PUT U BEČKEREK

prema razgovoru s Andrásom Gerevichem u Splitu 2016.

Bečkerek bi htio biti metafora, u dobu koje je odustalo od metafore, ali to je prejeftino, i prozirno, biti metafora, završiti priču ili put prije samoga početka, bez borbe nitko ne živi, nema preživljavanja ako se ne boriš, ako se ne pjeniš kao ranjeni vepar dok tupo gleda kako u dubinu šume pobjedonosno odlazi srndać, i kad nema metafore, nema ni Bečkereka, zašto se onda nas dvojica sporimo oko razvlašćena imanja? Taj put u Bečkerek, pamtiš li ga, András, a? Kaži. Ti odgovori na mađarskom, ja ću te pitati na hrvatskom. Ti se nasmij na hrvatskom, ja ću na mađarskom. Bečkerek je Nova Barcelona u koju smo na prevaru dovukli sirote Katalonce. Te vječne bezemljaše. U Bečkereku Buffalo Bill izrabljuje olinjale Indijance. Indigenose. Njihovi bijeli zubi izbezumljuju lokalno stanovništvo. U Bečkereku smo najbliže smušenoj ideji Srednje Europe, ondje gdje je nestala, možda na sinoptičkoj karti, možda ondje gdje se izdižu mrtvi dimnjaci, i zaustavljeni crno-bijeli filmovi s radnjom koja se kobajagi odvija, gdje energija slobodno odlazi u daljinu i gdje se odvezane pertle smatraju doprinosom ljudskoj slobodi, gdje Handke i Kundera doručkuju palentu, gdje bomboni zamjenjuju komunistički manifest, a glazbena škola skrivena u aleji kestenova sinagogu, gdje prašina brzo postaje fina filozofija, a dunje se kotrljaju u krotku dječju povijest ... Bečkerek nije Split, András, kamenje se u njemu mrvči, i tone u blato. Ako mi je stalo do najbližeg mjesta, za koje ne treba nikakav prečac, nikakva lizalica da se zavora osjetilo okusa, tad odem, odem u Bečkerek

SREĆA

Štošta ne znam o ovome svijetu, ali bar znam što je sreća. Možda odveć preuzetno? Nije. Ne živim u New Yorku, ne živim Berlinu, ne živim u Parizu, ne živim u Beču, ne živim u Ateni, ne živim u Bukureštu, a ni u Pekingu. Živim u Zagrebu. I, što je sreća, pitate? U parku nedaleko od mog stana redovito šetam psa i baš ondje, prošloga petka, bilo je sunčano, sjećam se, naleti jedna prelijepa djevojka sa svojim psom, i krenemo mi s pričama, onakvom pričom, takvom pričom, pričama o nečemu i ni o čemu, pustimo pse da se igraju, i pričali smo tako neko vrijeme, kad se ja okrenem da vidim gdje mi je pas, i imam što vidjeti – navalio moj medo na njezinog psa. Zalijepili se, prava čupava lopta, jedva sam ih razdvojio, uglavnom, da skratim, ostavila mi ta djevojka svoj broj i danas idemo na piće, možda budem imao sreće kao i moj pas, ali to nije ono što sam htio reći, premda i to ponešto govori o tome što znam o sreći, o sreći jednoga dana. Htio sam naime reći kako u tom parku redovito srećem i velikog hrvatskog umjetnika Dalibora Martinisa, a ono što me zadivljuje kod njega, između ostalog, jest to što on zna tajnu binarnih sustava, a ja se, eto, izgubim pri spomenu bilo kojeg broja. No ne propuštam njegove izložbe, i što manje razumijem njegove radove, to je moje divljenje veće, kao i osjećaj sreće što ga, takoreći, poznajem, što živim u Zagrebu, a ne u Londonu, tamo nikoga ne bih poznao, što Dalibora viđam u parku, samoga ili s prijateljima koji su, doznao sam poslije, također umjetnici istoga kalibra, ako ne i veći. Gdjekad sjede u kafiću na uglu ulice prekoputa parka, Dalibor žestoko gestikulira, ostali ga mirno promatraju, a katkad i nešto odvrte, na što Dalibor ostaje zapanjen, pa ustaje, stoji trenutak, zamišljen, a onda ulazi u kafić i ... Čekao sam cijelo to poslijepodne, Daliborovi prijatelji već su se bili razišli, a Dalibora niotkud – nikako da iziđe iz kafića. Ušao sam potom i ja, Dalibora, nekako sam i očekivao tako, nije bilo unutra, i našao sam se u nerješivoj situaciji. Naime, nabasao sam na troja vrata. Na jednim je pisalo 1, na drugima 2, a na trećima 0. Koja god da vrata otvorim, znam, Dalibor neće biti ondje. Okrenuo sam se da izađem iz kafića, ali za stolom kraj vrata sjedila je ona djevojka. Pas je ležao pokraj njezinih nogu. Vani, za stolom gdje su sjedili moji prijatelji umjetnici, više nije bilo nikoga. Sjeo sam kraj svoje kćeri i pomilovao psa.

DJELO

Umjetnik je govorio o svome djelu, govorio je tečno, sigurno, i govorio je dugo, jako dugo, iscrpno i jako uvjerljivo, možda i strpljivo, ali odjednom, bez upozorenja, TV ekipa je prestala snimati, predviđeno je vrijeme za snimanje iscurilo, urednica je izašla na terasu, pripalila cigaretu i naručila kavu, a umjetnik je i dalje govorio, u plavičastom polumraku galerije, jednakim intenzitetom, i dok je tako govorio, zbilo se nešto neobično, naime, čak i ako nikad prije to nije uspio, ako je dotad njegova umjetnost svu draž crpila upravo iz neponovljive, čudesne opskurnosti, onda je upravo *sad*, u času kad su se kamere izdajnički okrenule od njega i ugasile, sve postalo kristalno jasno, *Bin ich ein Gott? Mir wird so licht!*, o čemu je zapravo njegova umjetnost, o čemu se godinama gonetalo, i kad se činilo da će ipak završiti, mirno privesti kraju svoje nadahnuto izlaganje, i do kraja života ne reći više ni jednu riječ, više ni jednom progovoriti i zauvijek umuknuti, odjednom se zamrsilo to o čemu je govorio, zapleo se u vlastitu zamku, bespovratno, porumenio je, čelo mu se orosilo znojem, a riječ je zapravo bila o tome kako je jednom, u sličnoj emisiji o umjetnosti, davnih godina umjetničkog zrenja, izjavio kako nikad neće obrazlagati svoju umjetnost, kako je to autodestruktivan čin, i ne dao bog da nasjedne na takve i slične pozive na razgovor, ma sam vrag tu ima svoje dlakave prste, iz osвете što ga je Goethe majstorski razotkrio, *Meine Ruh' ist hin, Mein Herz ist schwer*, i što se sad, daj mi objasnite, dogodilo, tko mi je bezočno pljunuo u misli?

ZAKOPANE

(upute policiji kako da svladaju antiplaninu u mojoj sobi, a ne planinu u Poljskoj)

Pokušajte samo da otvorite ulazna vrata stana, uđite nasilno i bez krzmanja, i odmah ćete naići na otpor – gomile knjiga kupljenih na rasprodaji, budzašto izdanja, knjige dobivene za rođendan, i knjige koje vjerojatno više nijednom neću otvoriti, takve gusto natiskane knjige prve pružaju kakav-takav otpor. Knjige svjesne svojega mizernog položaja u svijetu, nesposobne da se same zapale ili bace u kontejner za stari papir, ta papirnata siročad sklona samožrtvovanju očekuje vas prva, no vi morate dalje, to vam je posao, i zadatak, zato ste uostalom i tu, ulazite u moj stan, i kada grubo, možda i pregrubo odgurnete tu knjišku siročad – uz tek ponešto fine prašine što se načas uzvitla te zamagli prizor, i ničeg više, nikakva namještaja, nikakvih stolica, fotelja, stolova, malenih i velikih predmeta, očekuju vas samo uredno posloženi redovi beletristike, finih romana o obiteljskim povijestima, ljubavnim aferama, a tu su još krimići, znanstvena fantastika i romani za mlade, možda i stripovi. Sve ćete to ignorirati, nećete ni okom trepnuti dok ih šutate u stranu, za vas je to samo nanos snijega što dosadno zaprečuje ulaz u kuću poslije dugotrajna pješačenja zimskim krajolikom – ruke su vam pomodrjele i ne vrijedi puhati u njih jer vam se čak i dah ledi na izlasku iz grla – i kada napokon razgrnete taj zapuh snijega i otvorite žuđena vrata, pred vama je još jedan niz knjiga, sve odreda umnih, filozofija, antipsihijatrija, teorija književnosti, botanika, debele i tanke, one koje još mirišu na posječenu šumu, i one prašnjave, iz kojih čak i ubogi kukci bježe bušeći tunele u njima. Takve pružaju najsnažniji otpor dosad, kao gerilski odred u gudurama zemlje izmučene povijesno-političkim trvenjima, bore se, da, lavovski, kako se kaže, jer u njima je toliko toga nagomilano, tisućama godina mišljenja, ali im podrška sve više slabi, koji su ih podržavali sada su posve iznureni, kao da su kažnjeni dugotrajnim izgladivanjem, pa nemaju snage ni hodati, a kamoli boriti se, doći u pomoć voljenim borcima za slobodu i sunčano sutra, i uskoro će ih dokraja potisnuti, uništiti, već se onemoćali nevoljko povlače u mračne dijelove šume, propadaju u lisičje jame, nema ih, nema, ostaje tišina i vaš neumoljiv hod prema srcu svjetla – tim uglavnom tankim knjigama na kojima gdjekad i ne piše ime autora ni naslov knjige, tako je jeftin taj uvez, ali bilo je bitno, za život presudno izići s tim u javnost, među ljude željne tih riječi. Vidite, tu vam već trebaju jake baterijske svjetiljke, jer dok se kroz uske lisičje jame obavijeni tamom rasijanih riječi

probijate prema srcu svjetla, vi ste gotovo slijepi, svako malo se spotičete, padate, uniformom stružete o vlažne stijenke te zemunice neizmjerive duljine. Tko zna koliko ćete tuda tapkati, a niz čelo će vam se slijevati hladni crni znoj, pobočnim hodnicima odjekivati riječi, i činit će vam se nasrtljive poput komaraca dok prekopavate pjeskovitu zemlju na obali rijeke u ljeto, a da ste u međuvremenu zaboravili što tražite, i bit će milozvučne, kožu tijela raspucalu od svakodnevne jurnjave banalnim svijetom (*vita più mediocre*) uživati će u najfiniju svilu, takve su riječi – istodobno donose i odnose zaborav, razgaljuju i usmrćuju. Mogu vas, kad ste već obnevidjeli dospjeli ovamo i tek što niste ugledali samo srce svjetla, gotovo smatrati prijateljima, ili bar suborcima koji su prešli isti put kao i ja, ali ne, nešto me priječi, neka čudna tišina koja izbija iz vas – stigli ste, a da ne znate da ste stigli, nanjušili ste nešto, a ne znate da to istodobno njuši vas i bespovratno vas uvlači u svoj svijet, i izvrće vam i kožu i oči, tjera vas da pjevate dok šutite, da koračate dok biste puzali, da sanjate dok biste živjeli, da stižete doma dok biste odlazili iz svog doma. Gledamo se, dok stojite u tom uzanom prostoru u koji jedva i ja stanem, a o dvojici ili više vas ne može biti ni riječi, no vi ste ipak tu, probili ste se kroz planinu knjiga ne znajući kako, i mi se gledamo, krajnje napeto – odložio sam olovku i rukom prekrio pjesmu što je upravo pišem. Ipak, na vaš mig bez otpora ustajem i mi krećemo, ali pred nama je isti onaj put kojim ste došli, kojim sam i sâm došao, i vi odustajete, doduše ne odmah, i ne lako, bez premišljanja, ali vrijeme koje brzo napreduje, koje trošeći sebe još više troši vas, primora vas da stanete, da odustanete od sebe onakvih kakvi ste krenuli ovamo, jer nešto se, zaboga, ipak promijenilo, zar ne, poželimo bar u to povjerovati, i ostaje nam kretanje naprijed, vrtoglavo razgrtanje sve tanjih listova knjiga, a između njih i sve manje riječi, pa razgrtanje zraka, zraka, i zraka.

U SJENI MUTIRANA HRASTA

Bilo je to baš *cool* – otvorio je ormarić s otpacima na stanici, gurnuo ruku u kantu, pročešljao sadržaj, izvadio ruku, ništa, zatvorio vratašca i produžio prema sljedećem ormariću s otpacima. Riđe, čvrste brade. Guste, slijepljene riđe kose koja je nekad možda bila plava, ali je od uništena života promijenila boju. Pola sata poslije čamcem sam doplovio do nečega što mi se činilo malenim poluotokom, izdignutim iznad mora. Na obali je ribar pecao ribe. Iza njega stabla mutiranih hrastova bacala su sjenu po morskim valovima, koji su je lomili i dijelili među ribama. Ribar je zavidno gledao, ponovno će ostati bez večere. Odložio sam vesla, privezao čamac uz hrastov korijen što se spustio u morsku pličinu, i popeo se na obalu. Krenuo sam strmim puteljkom koji je vijugao uzbrdo. S lijeve je strane bio poduprt kamenim zidom. Naslonjen na nj, jedan je muškarac zurio u more. Promatrao ga je ribar u sjeni mutirana hrasta. S desne strane puteljka nije bilo ograde, nego se puteljak razlijevao u livadu na kojoj su dva muškarca zubljala pokošenu travu, a već u podnožju brijega ležala je djeva, kao u naslonjaču, i zadirkivala dvojicu muškaraca, koji se nisu usudili pogledati nju. Prošao sam kroz kapiju napravljenu od drvenih trupaca. Uza samu stijenu, obraslu grmljem, s lijeve se strane stisnula kuća. Činila se prazna, dim se nije izvijao, nitko nije provirivao kroz prozor, zavjese se nisu pomicale. No ipak, u toj kući žive dvojica muškaraca, i njihova dokona djeva, a svakodnevicu oblikuju prema katalogu najskarednijih činova. I ribar na obali, dakako, sudjeluju u tom komplotu. Uspinjući se puteljkom sreo sam još jednog muškarca, potencijalnog pohotnika, a on mi je podignutom puškom pokazao na stijenu što se izdizala usred tog brežuljka. Na padini te stijene naziralo se oko, koje me netremice gledalo, a taj muškarac ga je možda kanio ubiti. Nisam se začudio što me gleda jedno takvo usamljeno kameno oko, u pretjeranoj uposlenosti svih ljudi koje sam dosad sreo niti jedan nije obraćao pozornost na mene, niti jedan me nije pogledao, ni pitao kamo idem. Otok, ili poluotok, bio je njihov i bilo je neobično što im ne smeta moje vršljanje po njemu. Tih šestero muškaraca i djeva u njemu su pronašli dovoljno razloga za ostanak. Ionako bi ih i negdje drugdje čekao sličan otok ili poluotok. S druge strane puteljka penjala se gusta široka živica da bi se pri vrhu zgusnula u šumarak koji je gotovo progutao ruševne kuće, ostatke nekadašnjeg zaselka na samome vrhu brda. Plemićki dvorac sad je bio tek ruševina, ali se u kućici po svemu sudeći moglo živjeti. Jato pataka prelijetalo je brežuljak. Došavši do zidina, osvrnuo sam se. Ona dvojica muškaraca koja su zubljala sijeno i dalje su zubljala, a djeva je ležala u svome livadnom naslonjaču. Ribar je i dalje bio strpljiv, no sad je tiho razgovarao s muškarcem naslonjenim na zidić. Onaj na puteljku koji je nacicljao kameno oko

još nije opalio, i ne zna se hoće li ikad. Bio sam se već dobrano umorio pa sam se ispružio kako bih malo predahnuo. Krajičkom oka promatrao sam mutirane hrastove čiju su sjenu sjekli morski valići, a ribe se otimale za svaki komadić. Iza moje glave, kroz pramenove kose približavali su se jedrenjaci, a još dalje iza njih nazirao se New York. Bilo je to baš *cool*, rekao sam nešto poslije otvarajući ormarić s otpacima na tramvajskoj stanici.

NJEZINO LICE

Zamislite ovo, ili ne zamislite. Postavite svoju obranu prije nego što se išta dogodi. Postoji tisuću događaja i samo jedna obrana. Na kineskom je napokon objavljen moj roman. Ali nisam više u to uvjerena – naime, s klapne knjige, ondje gdje bi trebala biti moja slika, gleda me lice neke žene koja nisam ja. Tu, na mojoj knjizi, potpuno nepoznata žena umilno se cereka. Ali je lijepa, i dok se cereka. Žena na fotografiji je uvijek lijepa. Ženi na fotografiji je uvijek lijepo, i meni je uvijek lijepo kada je na fotografiji lice neke žene. I ovaj je put na fotografiji neko lice, ali ovaj put ne želim da bude to lice, želim da bude moje lice, koje nije. Ona ima ravnu, kraću kosu, dočim je moja kovrčava i duga, ona nosi naočale, dočim ja ne. Ona je vedra, nasmijana, dočim ja uvijek pokušavam izgledati tajnovito na svojim fotografijama. Tajnoviti izgled privlači čitatelja, široki osmijeh reklamira pastu za zube. Jedino što nam je zajedničko je da smo obje nedvojbeno žene i obje smo bijele kao snijeg u rano proljeće. Ako smo bijele, nismo Kineskinje, čak ni one koje su izvršile radikalnu estetsku transformaciju. A sada u Kini ni to nije nemoguće. Sada u Kini poslužuju *madelaine* i kavu iz francuske presice, govore „Koji k.?” i kukaju o stručnoj koncentraciji smuga u Pukingu. Ali to nije sve, jednom je neki kritičar uporno tvrdio da se glavni lik u mom prethodnom romanu *Slike od šećera* zove Lionel Richie. (Smijeh. x 2) Tako jeftino, gotovo nisko, da je bar napisao – Charlie Rich, imalo bi neki dignitet. Ali ja sam jednako radoznala kao što sam užasnuta. Tko je ta čudna žena koja je trebala biti ja? Fotografija se čini poznatom, ali nemam pojma zašto. Svaka fotografija izgleda nekako poznato, valjda zato što smo ih vidjeli već milijun, a zapamtili devedeset i devet. Pa sam se raspitala, na Facebooku i Twitteru, stavila fotografiju svoje dvojnice, ne nadajući se ničemu, sve dok netko nije uzviknuo: „Znam tu ženu! Ona to cijelo vrijeme radi autorima!” Moderna kukavica – netko objavi roman, a ona uvali svoju sliku. Uopće ne želim znati kako to čini, ali činjenica je da čini kako već čini. Te noći, prije nego što sam legla spavati, još jednom sam provjerila na Facebooku, i dočekala me poruka prijatelja: „Otkrio sam o kome je riječ – Pierre Summers, autorica romana *Umjetnik je u uredu, u redu*. Za nju svi obično misle da je Tina Turner, ali ne ona sjajna pjevačica, to nitko i ne pomišlja, i teško ju je zamisliti kako pleše s Davidom Bowiejem, kao i Davida Bowieja da zamišlja nju, literarnu kukavicu. Ona je Tina Turner, autorica bestselera, tzv. *pageturnera*, otud joj ime”. Ali, ja ipak i dalje tugujem. Kineski se čitatelji mogu izgubiti u izmišljenoj priči, ali je zato tu autorova slika da zajamči izlaz iz fikcije. Vi niste u priči, mrmlja glas s korica, ili ako jeste, radujte se, uskoro izlazite. Roman bez autorove fotografije je kao telefon bez slušalice – nećete moći uspostaviti komunikaciju

ni sa čime. Fotografija je javno priznanje da je stvarna osoba napisala roman – a to sam ja! Provela sam četiri duge godine bolne opsjednutosti tom pričom i ne mogu dopustiti da se s korica mog romana smiješi netko drugi, to ne! To je slika koja potvrđuje da sam to ja, da je to fizička slika osobe koja je smogla hrabrosti tu priču pustiti u svijet.

PISMO IZ ORIJENTA

Pozdrav g. Kirine, i da Vam se prvo predstavim – ja sam Azar Makram, bankar zaposlen u podružnici banke Barclays, tu u Sharjahu, u UAE. Pišem Vam kako bih Vas obavijestio o mogućoj korisnoj poslovnoj transakciji koja bi bila od obostranog interesa i koristi za naše obitelji. Naime, godine 2007. stanoviti gospodin Husson Kirin, čije je prezime isto kao i tvoje (ispričavam se, radi posebne naravi ovoga pisma lakše mi je nastaviti u prijateljskom tonu, godine iskustva pokazale su mi da zbližavanje s poslovnim partnerima čini 50 % poslovnog uspjeha), napravio je fiksni polog na 36 mjeseci, u vrijednosti od 26.700.000,00 \$. Bio sam njegov privatni bankar prije nego što sam unaprijeđen na poziciju jednog od direktora banke. Gospodin Husson Kirin pojavio se u mojoj banci gotovo pred kraj radnog vremena jednoga oblačnog zimskog dana pošto smo već prethodno mejlom bili dogovorili svoj susret. Dok smo razgovarali, pio je crni čaj Assam, bez mlijeka, i poslije čašu obične negazirane vode. Uz dražesni osmijeh – na trenutak su zadrhtali njegovi inače strogi crni brčići – nježno je odgurnuo tanjurić s keksima od badema, pa ih tako, iz solidarnosti, ni ja nisam grickao. Sat poslije napustio je banku vidno zadovoljan. Datum dospijeca za ugovor o tom njegovom depozitu bio je 27. rujna 2010. Kao što vidiš, dragi Kirine, otad je proteklo šest godina, šest potencijalno dobrih poslovnih godina, ali taj je novac cijelo vrijeme ležao pohranjen u našoj banci. Ležao ili stajao, nisam siguran što točnije izražava pasivnost velike svote novca. Kamatna je stopa u međuvremenu nešto pala, no i dalje je riječ bila o velikom iznosu. Problem je u tome što je, nažalost, gospodin Husson Kirin smrtno stradao u potresu koji je u rujnu 2009. godine pogodio Sumatru i za sobom ostavio 1115 mrtvih. Pokušaj samo brojati do 1000 pa da vidiš koliko je to velik broj. Nezamislivo. O tome se nakratko čulo posvuda, no za nekoliko dana mediji su umuknuli, a kao i obično, negdje drugdje je izbio rat, i Sumatru su ubrzo svi zaboravili. Gospodin Husson je ondje bio na poslovnom putu. U Sharjahu je imao tvrtku koja je svoj kapital stekla recikliranjem otpadnih voda i proizvodnjom pitke vode. Otkako je potvrđena smrt g. Hussona Kirina, neki ovdašnji direktori od mene pokušavaju doznati informacije o tom računu i njegovu vlasniku, ali ja sam sve te informacije brižno čuvao, jer znam da ukoliko doznaju da je gospodin Husson umro, oni će se već dovinuti kako da ta sredstva prebace sebi. Dakle, ja ljubazno tražim Vašu suradnju (stvar je ipak ozbiljna, ne mogu više u prijateljskom, ležernom tonu) kako bih Vam uvjerljivo pokazao da biste imali značajne koristi od njegovog fonda poslije njegove smrti jer, takva je slučajnost, imate isto ime, pa bi mi središnja banka u Abu Dhabiju, uz malo sreće, mogla isplatiti sredstva za Vas. Ja sam već sve pripremio u banci, a Vi samo morate dostaviti svoje

podatke u informacijsku mrežu u banci i predstaviti se kao njegov najbliži rod. Ako se slažete s ovim prijedlogom, Vi biste zadržali 51 % sredstava, a 49 % bi bilo za mene. Ljubazno očekujem tvoj (opet smo u prijateljskom tonu, napetost je popustila) odgovor što prije, ali isključivo na moju osobnu e-mail adresu convazarn@gmail.com, a možeš mi i poslati svoju e-mail adresu pa ću ti se ja javiti kako bih te upoznao s još nekim pojedinostima transakcije. Srdačno tvoj, Azar Makram

SUSPUTNJK

Kada je poslije večere na letu iz Portlanda u Miami, blago opijen vinom Saint-Emilion Grand Cru Château Canon 2004, lako usnuo, neugodnim trzajem lakta Mykku Bykku probudio je njegov suputnik. Nije ni znao da ima susjeda, mjesto pokraj njega cijelo je vrijeme putovanja zjapilo prazno. Kao da je čuo njegove misli, novopridošli susjed mu objasni: „U poslovnoj klasi došlo je do tučnjave, jedan je gospodin dobio knjigom u glavu, razbijena mu je arkada. Nisam dugo premišljao, zamolio sam stjuardesu da mi nađe mjesto i eto me kod vas.” Mykka Bykka ga pogleda i zaprepasti se – taj je gospodin bio pljunuti on, čak je bio odjeven kao i on – plava trenirka s kapuljačom, bordocrvena majica, plave traperice. Ili lice, da, identično, do zadnje bore na čelu. Jednom je pročitao kako su u svakom ljudskom licu objedinjeni Božja jednoća, jedinstvo i jedinstvenost. Istinski monoteist vjeruje da je Bog jedan, jedini i jedinstven. On ga motri kao *apsolutno vidljivoga* i *apsolutno očitovanje* i vidi da je sve osim Njega tek prizor Njegove svete egzistencije, a razine božanskoga očitovanja u sveukupnosti stvaranja i egzistencije manifestiraju se u stotinama oblika, od kojih je jedno i njegovo skromno lice. No, činilo se da taj gospodin nije ništa zamijetio, kao da je sjeo pokraj nekoga posve drugačijeg od sebe. „A što ste vi čitali?“, pitao ga je Mykka. „Ništa. Sjedio sam prekrivenih ruku i zurio ispred sebe. A onda sam čuo zvižduk i sekundu poslije iznad moje glave proletio je *Rat i mir*, što ga je čitao, čini mi se, biznismen iz Jugoslavije.” „Kako ste znali da je iz Jugoslavije?” „Pa tko bi u avionu od Portlanda do Miamija čitao *Rat i mir*? Osim toga, razgovarali smo.” „I vi ste iz Jugoslavije?”, htio je znati Mykka. „Ne, ta zemlja više ne postoji.” „Pa po čemu je onda taj gospodin iz Jugoslavije?” „Jednostavno, listao je knjigu od zadnje stranice prema početku. Jugoslaveni su ljudi koji uvijek kreću od prošlosti, nema u njih kretanja prema naprijed, od prve do zadnje stranice, samo obrnuto. Jugoslaveni su narod koji čak i onda kad ih nema, ima ih.” Mykki to nije bilo uvjerljivo, no kako mu ništa drugo nije padalo na um, zadovoljio se time. Susjed uzdahne i iz pretinca uzme primjerak *The Economist*. Listao ga je minutu-dvije, a onda ga vrati u pretinac, prekriži ruke na prsima i zagleda se ispred sebe. U tom času iznad glave mu preleti knjiga i negdje u pozadini začuje se krik. „Eto vidite”, reče Mykki, „Jugoslaven se preselio ovamo, blizu nas, čuvajte se.” Rekavši to, pridružila dograbila *The New York Times* i pokrije se preko glave. Ispod šušlave zavjese od novinskog papira začu se roktanje i cvilenje. Zgađen, Mykka poskoči i stane u prolaz. Pogleda susjeda prekrivenog novinama – novine su se izdizale poput valova, a roktanje nije prestajalo. Što da radim s njim, pomisli Mykka Bykka i ode u WC da se osvježi. Kad se vratio, na njegovom je mjestu sjedio isti taj stranac, no ovaj je put

imao plavu periku, usne je namazao debelim slojem ljubičastog ruža, a na sebi je imao topić sa šljokicama i suknju od milijun šarenih vrpca. Novine je zgužvao i bacio na pod. Mykka Bykka se skanjivao da sjedne, no onda je ipak sjeo – upornim stajanjem nasred prolaza samo je privlačio nepotrebnu pozornost. Kiselo je namignuo susjedu pa iz svojeg ruksaka izvadio vodič po Miamiju. Ta samo što nisu sletjeli!

GLUMAC I KOŠARKAŠ

Iznenada je započeo društveni eksperiment, nije bilo nikakve najave, ne, zašto bi, komu, čemu, kao što ni dosad u povijesti nije bilo najave društvenih eksperimenata, oni bi se jednostavno dogodili, a potom bismo desetljećima i stotinama godina pokušavali proniknuti u njihovu bit i dvojbenu učinak, pa i ispaštali. Elem, Samuel L. Jackson i Magic Johnson mogli bi tako biti prvi ljudi koji su imali pojma o kućanskim imenima, ali su dvojica visokih pojedinaca pogriješila za imigrante na odmoru u Toskani. A-joooj! Nitko nije shvatio tu rečenicu, pa je valja pojasniti. Dogodilo se da su imigranti iz sjeverne Afrike sjeli na klupu na promenadi na kojoj su već sjedili Samuel L. Jackson i Magic Johnson, poznati holivudski glumac i umirovljeni košarkaš. Pokraj njih su bile luksuzne vrećice za kupnju, među njima i one iz Louisa Vuittona i Prade. Johnson je s prijateljima podijelio fotografiju sebe i Jacksona u popularnom turističkom primorskom gradu Twitteru, u Italiji, i napisao: „Sam, si, je, smo, ste, su i ja smo se sjatili na klupi jučer u Twitteru (čita se kao Torino), Italija. Naši obožavatelji su se tad počeli dizati iz obližnjeg grmlja mirte kako bi se fotografirali s nama.” Pokazalo se da su ti obožavatelji bili migranti, ali je tada došlo do neočekivanog obrata. Ta se slika naširoko dijelila na društvenim mrežama, no Talijani su pretpostavljali kako su naši ljubimci zapravo migranti, dakle Samuel L. Jackson i Magic Johnson su odjednom *isparili* sa slike, pa su [Talijani] postali bijesni jer su se ta dvojica [tko? oni? migranti?] drznula ukrcati u ekstravagantni *shopping spree* s novcem iz države koja ih uopće nije htjela, a davala im je novce kao da ih žarko želi (Italija). Posvuda su se pojavile rečenice poput ove: „Boldrinijeve pare spiskane u Pradi s naših 35 eura. Podijelite ovu sliku ako ste bijesni.” WTF, tko je Boldrini? Slika je zaslugom stanovitog Bottura munjevito otišla virusom, to je najjeftinije i najbrže, ali mnogi su potpuno pogrešno shvatili Botturove [Botturo? kaj nije Boldrini?] namjere i umjesto toga izrazili su svoje *gađenje* i *sramotu* zbog ekstravagantnog *shopping spreeja* ~~dviju zvijezda~~ dvojice imigranata. Netko je u komentaru nadodao – *tamnoputih*. I nadodao smiješak iskešenih zuba. Kritičari su se osvrnuli na 35 eura koje talijanski državljani plaćaju za smještaj pojedine izbjeglice unutar propisane kvote EU-a, dok su se u pozadini njihale njihove rumene frustracije. Botturo [nepoznati izvor] izjavio je da samo 40 posto ljudi razumije provokacije, 30 posto je bijesno, 20 posto smatra da je to rasistička mema, a da samo malen postotak ljudi nije prepoznao Samuela L. Jacksona i Earvina Magic Johnsona na klupi s vrećicama iz Louisa Vuittona i Prade. Nina Morić, talijanski model koji je izvorno hrvatski brend, izrazila je bijes prema Jacksonu i Johnsonu imigrantima, rekavši kako su migranti koji su zloupotrebljavali *naših 35 eura* malo *previše* potrošili. Zanimajući

tko je bio tko na slici, jedan je zajapureni kritičar rekao: „Nina Morić ima pravo – ovo je sramotno... Nisam rasistički raspoložen, ali znam da postoje ljudi koji stvarno nemaju novca, a gle čuda – ovi nose odjeću Louisa Vuittona i Prade i izvalili su se na klupi kao lezilebovići.” Drugi je dodao: „Imigracija nas uništava.” No, gospođa Morić je kasnije ozbiljno tvrdila kako je taj post na društvenim mrežama bio i ostao „društveni eksperiment, s elementima socijalističko-kršćanskog nauka”, te da je to dokaz činjenice da se ljudi koriste društvenim medijima samo zato „da potvrde svoje predrasude, bez obzira na to što je istina. Nitko od nas nije imun na ovaj fenomen tumačenja društvenog eksperimenta bez posljedica na duhovni razvitak”, zaključila je Nina Morić. Malo poslije je dotrčala i u ugašeni nam diktafon izgovorila i ovu rečenicu: „Ako mislite da migranti dolaze ovamo po 35 eura dnevno, u pravu ste. Ako mislite da je Nina Morić desničarska ekstremistica, moje će riječi to rječito potvrditi.”

MAK SEGALEN

Mak Dizdar posvećuje cijelu knjigu pjesama kineskim stelama, tim znacima postojanosti u nepostojanom vremenu, kamima ispranima i napola izbrisanima. *Kamen sakriven među trnjem, izjeden blatom, oskrnavljen izmetima, napadnut crvima i mušicama, nepoznat onima koji prolaze brzo, prezren od onog koji tu zastaje*, zapisat će u pjesmi *Ploča mudrosti*.

Palimpsestni pisac, kojemu zbog prirode njegove poetike često prijeti lomača, jer optužuju ga i za plagijat, za potkradanje iz riznice kineskih klasičnih tekstova, takav pisac ne može odoljeti praznini kamene ploče, porivu da stelin izgrebani, raskomadani tekst pounutri, prisvoji i privoli da ispriča njegovu pripovijest preko pripovijesti koje više nema. U jednoj steli tako pjeva o dvosmislenoj naklonosti što je gaji prema Andrei O'Neill, vjerenici svoga velikog prijatelja Jeana Lartiguea, u drugoj pak, pjesmi *Gubiti podne svagdanje*, o kretanju, o stazi koja vodi nikamo drugdje doli u središte, a ono je dakako u pjesniku samom, njegovoj samospoznaji. Dvije godine prije nego što će se Dizdar iscrpljen vratiti iz Kine i pod još nerazjašnjenim okolnostima umrijeti 21. svibnja 1919. u jednoj šumi u Bretanji (krv se još nije bila sasušila na njegovu tijelu, jednu je cipelu bio izuo, a pokraj njega bila su *Sabrana djela* Williama Shakespearea, otvorena na *Hamletu*), 1917. rađa se Victor Segalen kao njegov nesuđeni blizanac, *Doppelgänger*. Kada se još u ranom djetinjstvu susretne sa stećcima, ostaje doživotno zatravljen tom najvećom tajnom Bosne. U *spavaču ispod kamena* prepoznaje i sebe, no još nije siguran, *da je na putu skidanja plašta s njegove tajne*, pa se zapućuje u trajnu pustolovinu gonetanja natpisa na stećcima – *slova koje grizu crvi*, kako zapisuje u pjesmi *Trinaesto* u zbirci *Kameni spavač* – i vođenja svijetle kozmogonijske niti od drevnoga bosanskog bogumila do današnjeg čovjeka. Priča je to o mijenama uspravnosti, o povijanju i izdržljivosti. Nikad taj čovjek iz kamena i na kamenu nije viđen kako kleči i prihvća poraz. No povio se, kažu, na koncu sâm Segalen, podlegao *ranjavan i mrcvaren* sramotnim književno-političkim polemikama, nasrtajima na njegovu književnu arheologiju, i umro 14. srpnja 1971., a ima ih koji se usude reći i da je – *ubijen*. Začudna je sličnost smrti obojice pjesnika: svaka se odjenula u ruho iscrpljenosti, svaka je tijelo i ono misleće u njemu dovela do ruba. Segalen je još u *Putovima*, uvodnoj pjesmi *Kamenog spavača*, zapisao: *Jer najmanje znaš da u svome žiću / Najteža rvanja su / I ratovi pravi / U samome / Biću*.

IZJAVE O PAKLU

1

U paklu su bila trojica Krleža, a niti jedan Andrić.

2

U raju su bila trojica Krleža, a niti jedan Andrić.

3

Bila su trojica Krleža.

4

Samo jedan Andrić.

GO WEST, MIROSLAV KRLEŽA!

Oduvijek se bez uspjeha debatiralo o neuspjehu Miroslava Krleže na Zapadu. Dok su oni dobronamjerni to tumačili ideološkim razlozima, oni zlonamjerni uopće se nisu ni zamarali Miroslavom Krležom. Kako god, u Njemačkoj su bili baš zlatni, nije da se nisu trudili, preveli su Miroslava i osvanuo je on u nekoliko navrata u izlozima njemačkih knjižara. No kako su godine prolazile, te knjige kao da se i nisu pojavile. U godišnjim anketama nitko ga se ne bi sjetio u pregledima prevedenih knjiga. Na izravno pitanje: *jeste li čitali Miroslava Krležu?*, gotovo svi bi odgovorili niječno. Odgovor je pak bio nešto bolji na pitanje: *jeste li čuli za Miroslava Krležu?* A među odgovorima na pitanje – *zašto niste?* – većina je tvrdila da nikako ne mogu zapamtiti, a osobito izgovoriti njegovo prezime, pa su navodili anegdote kada su knjižarima znali izgovoriti besmislice pokušavajući izgovoriti prezime hrvatskoga pisca. Najzlatniji među zlatnima, njemački kroatisti mozgali su kako da doskoče tom problemu. I onda se dosjetili. *Tako je jednostavno*, uskliknuo je jedan od njih, *kako se samo prije nisu toga sjetili. Evo što ćemo, jednostavno ćemo staviti samo inicijale prezimena – Miroslav K.* Mogla je biti riječ o prevratničkom potezu. Mogla je. A onda je došlo do neviđene pogreške. Pa se tako, a da nitko uključen u proces tiskanja knjige to nije zamijetio, u izlozima jedne jeseni pojavio roman *Ohne mich. Eine einsame Revolution*, autora Josefa K. Ubrzo se reagiralo, dakako, premda je knjiga bila u izlozima neko vrijeme, i doznalo se kako je u tiskari Miroslava K. u Josefa K. samovoljno preimenovao mladi tiskar, zaposlen tek nekoliko mjeseci, maturant jedne frankfurtske gimnazije. Zaprepašteni nakladnik naredio je da se knjiga odmah povuče i ispravi pogreška, no kad je doznao da se knjiga ipak dobro prodaje, unatoč bestidnim napadima na izdavača u opskurnim glasilima nekih njemačkih pokrajina, i to navodno zbog spominjanja pomodne riječi *Revolution* u naslovu, privremeno je odustao. Bila je mudra odluka, objašnjavao je samome sebi urednik knjige, što nisu priložili biografiju hrvatskoga pisca, a radoznali čitatelji bili su upućeni na web stranice nakladnika, gdje su mogli pronaći piščevu detaljnu bibliografiju. S druge strane, nemalo se začudio što nitko od kupaca nije posumnjao u identitet pisca koji se zove Josef K., sve do jedne slavističke konferencije kada je Reinhard Lauer, autor znamenite knjige *Wer ist Miroslav K.*, gotovo proizveo skandal rekavši kako je riječ o *grotesknoj pogrešci*, da ga sam nakladnik nije diskretno povukao u stranu za vrijeme *coffee breaka* i objasnio što je posrijedi. No, stvar je ipak bila *provaljena*, no kad se to dogodilo, knjigu više nitko nije kupovao i nikome se nije dalo započinjati nepotrebnu polemiku. Desetak godina poslije kada je napravljen prijevod njegova kapitalnog djela *Zastave*, ovaj put kod drugog nakladnika, pozamašna knjiga

naslovljena *Die Fahnen* pojavila se, lijepo opremljena, kako pristoji klasiku europske književnosti, u izlozima knjižara neposredno prije Božića, a kao autor kočilo se ime – Ive Andrića. Naime, na sastanku uredničkog kolegija nakladnika tako se odlučilo većinom glasova. Ipak je Andrić nobelovac, a Krleža nije, i ako ćemo pravo, tvrdili su, priču ovog zadivljujućeg no zakučastog romana prije će prodati Andrićevo nego Krležino ime. Bitna je priča, a ne ime. Ime je slučajno, proizvoljno. Knjigu je prevoditelj predao nakladniku naslovljenu *Die Flaggen*, no kada su već odlučili promijeniti i samo ime autora, tako su učinili i s naslovom. Na koricama je lijepo pisalo: *Die letzten Tage der Menschheit brechen an. Züge rasen hin und her. Politik, Wirtschaft, Regierungen, Beziehungen und die Liebe zerstört, die Familien zerbrechen. Am Beispiel der Familien-dramen von Camillo und Anna wird das Bild der Zerstörung alles Bestehenden nachgezeichnet. Im Individuum widerspiegelt sich die ganze Tragödie der Komödie der Menschheit.* No uzalud, ni to nije pomoglo – taj prijevod, premda sjajno napravljen, već desetljećima skuplja prašinu po antikvarijatima i subotnjim buvljacima. Nije bolje sreće bilo ni izdanje koje je tematiziralo piščevo odrastanje – netko se bio dosjetio kako je sada moderno pisati i objavljivati autobiografsku prozu, pa zašto se takvo što ne bi pokušalo s Miroslavom Krležom. *Eine Kindheit in Agram. Erinnerungen*, bio je naslov te tanke knjige što se pojavila prvoga siječnja 1981. Dakako, njezin je autor, već pretpostavljate, a piše lijepo na koricama, Damian Caracas. Uzbudjenje se nastavlja, bilo je to vrijeme vrhunca latinoameričke književnosti, a tko je zapravo Damian Caracas, ostaje da se dozna u sljedećih 30 + godina. *Die letzten Tage der Menschheit brechen an. Züge rasen hin und her.*

PISMO MLADOJ PJESNIKINJI

Čuj, Ana, posve si u pravu, nisi nimalo pogriješila kada si,
govoreći o toj knjizi, *uplašenog* čovjeka nehotice preimenovala u *umornog*,
ne mogu ti reći koliko se mnogo slažem s tobom, sretnim
slučajem tvoje pogreške, umor je posljednja faza, nikako stupanj
između, nekakvo prijelazno stanje, umor je ishod, i točka na sve,
odande nema pokretanja, umoran čovjek sjedne, prekriži ruke i čeka,
ili bar misli da čeka, jer nema što čekati, sve je već dovršeno, misli,
došli smo u posljednju fazu svojega zemaljskog poslovanja, umorni smo,
tijelo nam se istrošilo, nemamo više snage ni za što, a dok je u nogama
bilo snage i volje, bilo je i u riječima, ali to je sad prošlost, minulo je i to,
ali htio bih ti reći kako to nije ono najgore, čovjek sjedi i čeka,
iza njega je prošlost, a budućnosti vjerojatno nema, pa ne mora brinuti,
o njoj razmišljati, jer da je ima, čelom bi mu kružili ledeni kristali znoja,
rukama bi kopao brazde po svom tijelu, a misli se mljele u suludom kovitlacu,
(oprosti, moram sad ići, javit ću se)

TADIJANOVIĆ JE JOŠ ŽIV

Dragutin Tadijanović je još živ. Točka.

MALEŠNE 2

KUĆA

Otkrio sam svoju kuću, tako jednostavno, a dugo je, predugo trebalo. Da me nije malo stid, možda bih bio i uskliknuo – imam kuću, skućio sam se, ali urođena bojažljivost vješto mi je zašila usta, ništa nisam rekao. Usne su bubrile, htio sam nešto reći, bio je to snažan doživljaj. Detalje vam ne mogu reći. Osim da, tako je, pogodili ste. To je *kuća bitka*. No, o ostalome moram šutjeti. Oprostite, križamo ovo *moram*. O ostalome se šuti. Tako. Ionako sam dovoljno rekao. Što rekao, *izbrbljao se*. Paf, opet sam ostao bez kuće!

MOJA KONZERVATIVNA SVIJEST

Moja konzervativna svijest rodila se točno 12. srpnja 2017. godine kada sam zaključio da je na ovom svijetu ipak sve dobro i da bismo trebali biti zadovoljni. Svidjelo mi se to što mi je tada sinulo i nipošto se nisam htio lišiti toga zadovoljstva. No, uplašio sam se što će se dogoditi kad zaspim – što ako budem nešto ružno sanjao? I još da napomenem – u tom času, dakle u 11.29 pio sam Oranginu i gledao kako se muha udaljava od moje čaše.

KRAJ PRVOG SVJETSKOG RATA

A kad je počeo? Imam li se vremena presvući? Renata mi je rekla da požurim.

ARISTOTEL

Poslije strašne eksplozije na tržnici nikako nije moglo biti preživjelih, ne, nikako, no kada su se na TV snimci žrtve stidljivo počele pomicati, strigati ušima, micati nozdrvama, kada su se nekima od njih stale izvijati obrve, a prsa bojažljivo nadimati, i kada se napokon jedan crnokosi muškarac odvažio te počeo po nosu, bili smo zgranuti neautentičnošću onoga što smo doživjeli posredovanjem medija, odjednom su se istopili svi oni lijepi osjećaji neizmjernog zaprepaštenja, tuge i sućuti što smo ih duboko osjećali za te ljude na upaljenom crvuljku svijeta, sve one plemenite misli i riječi kojima smo izražavali sućut i supatnju, u onoj mjeri u kojoj je to dakako bilo moguće, a riječi su uvijek nedostatne, pa ih ipak izgovaramo. To je bio tek malen okidač za sveopću reviziju povijesti, pokolebali smo se u svim onim uvjerenjima i činjenicama što smo ih tisućljećima gradili. U nama je kipjelo – drhtali smo od čudna uzbuđenja – bili smo na početku, ali čega?

MORE

Mi smo more najlonskih vrećica bacili u more.

DVIJE

Dvije pa tri nasmijane djevojke pretrčale su cestu, za njima još pet, pa deset, pa dvadeset, pa ne znam ti ni ja više koliko, pamet mi je stala, pa je potom i promet stao, svi su se smijali, a ne samo one dvije, djevojke.

KIŠA

Još nisam riješio problem kiše. Čim iziđem, ona padne. Uđem u kuću, prestane. Sa sobom uvijek teglim teški engleski crni kišobran. Uđem kod prijatelja u kuću, kišobran ostavim vani. Odlazim poslije dobre crne kave i razgledavanja njegove biblioteke. Na izlasku glumim da ne vidim svoj kišobran polegnut pokraj ulaza te brzo hodajući, trčeći, *jureći* odlazim doma ne bih li izbjegao kišu. Ulijećem u kuću s prvim kapima. Razgrnem zavjese i u polumraku zgusnuta neba tiho se cerekam.

MINUTE PRIJE ODLASKA NA POSAO

Minute prije odlaska na posao provodim ispred Spara. Evo kako to činim. Dođem ispred Spara, približim se vratima i ona se automatski počnu otvarati. No ja ne ulazim, već zakoračim unatrag, i vrata se stanu zatvarati. Tu radnju primicanja i odmicanja ponovim nekoliko puta. Katkad netko drugi uđe, kao da me pretekne, jedva se suzdržava da se okrene, da mi to dade na znanje. Katkad vrata samo prazno lamataju, kao drvena vrata na nužniku na opustjeloj plaži koncem ljeta. Katkad ja uđem pa brzo iziđem. Pa se slatko smijem – ta mi je malena prijevara najdraža. Za promjenu, katkad donesem štap ili veliki kišobran pa ga gurnem u pravcu vrata, a ona se otvore, pa guram i povlačim štap-kišobran, kao da u ruci držim veliku pilu i njome pilim stablo svog razuma. Kada se to naposljetku dogodi, taj pad stabla, koji nitko ne čuje, jer sâm sam u šumi, odlazim na posao.

LJUBAV ŽIVOTA MICHAELA KRÜGERA

Imao sam djevojku iz Agrama, najveću ljubav svoga života, ali njoj se nije sviđalo to što sam svuda hodao u trenirci. Vukla me je na plesnjake, ali ja nisam htio ići, bio sam beznadno loš plesač. Htjela me naučiti govoriti hrvatski, htjela je da joj u ponoć čitam Krležu, ali samo sam uspijevao promrmljati *krž, krž, krž*. I potom se okrenuti na drugu stranu kreveta i zaspati. Sanjao bih potom da imam djevojku iz Sarajeva, a ona me učila govoriti po bosanski, htjela je da joj ujutro uz kafu čitam Andrićevu *Prokletu avliju*, a ja sam samo ponizno lajuckao *av, av, av*. A kada sam se uz krik probudio, kraj mene je opet bila ona, djevojka iz Agrama.

LJETO

Ljeto je i užasno vruć dan. No ništa lakše, premjestit ću radnju u zimski dan. Ali tek sam sad u problemima – trebao sam otići na bazen, tako to obično biva na vruć ljetni dan. U bermudama i bijeloj majici na kojoj piše *Sonic Youth Goo Tour* sa sladoledom u ruci trčkaram kvartom i izbjegavam ubundane susjede jer ne znam što bih im rekao. A *Death Valley '69* svirali su tek jednom, drugog rujna 1990. u Dublinu. U Ljubljani nisu. ☹

BLAGAJNIK

Sjedim za blagajnom i zamišljam kako umjesto litre ulja, dva jogurta, litre mlijeka, dviju čokolada, vrećice zobenih pahuljica, vrećice Franckove kave, svežnja mladog luka, salate u celofanu, dvaju patlidžana, deterdženta za pranje suđa Čarli i vrećice Vegete prema meni nezaustavljivo idu riječi i riječi, rečenice i rečenice, u nepreglednu nizu, samo dolaze, naviru, bez stanke, zareza, ičega, zatrpavaju sve preda mnom, brišu sve iza, pa se tako više ne vide ostali kupci sa svojim košaricama obilja, ni police sa strpljivom robom, odjednom utihnjuje žamor veselih reklama i najava, spušta se tamna zavjesa, gušća od najave oluje uslijed dugotrajna sparna vremena negdje u tužnoj provinciji čije je početno slovo na B, i ja moram odatle, što prije, ustajem, odlazim, ali nešto mi ne da, ne, ostat ću.

KISELOST

U Poljskoj – jeste li čitali? – proizvode najviše mrkve i jabuke. Šljive, koje se pojavljuju na gotovo svakom štandu uličnih voćara, pucaju od nezadovoljstva i padaju za još jedno mjesto niže na ljestvici konkurentnog voća. Beskućnici koji u kasno popodne izranjaju iz skrovitih mjesta podižu te odbačene šljive s asfalta, važu ih u izbrazdanim dlanovima i potom ih – što? – kisela lica zavilaju preko nasipa kojim upravo tada željeznica užurbano ljude odvozi u budućnost.

DVIJE LIEPE PLAVKE

Bile dvije duguljaste plave šljive koje su htjele biti okrugle pa su se seksale svako popodne poslije povratka s tržnice. Ondje su povazdan lijeno ležale na hrpi s ostalim beznadnim šljivama. Dok su druge šljive širile defetizam, davale sarkastične ili pak cinične komentare, naše dvije šljive su se seksale. Dok su poslije seksa ležale u mraku hladnjače na zelenoj tržnici, ona okruglija reče manje okrugloj: „Ako preživimo sutrašnji dan na tržnici, obje ćemo biti savršeno okrugle! A onda, tko vas šljivi!”

VOJNIK BEZ LICA

Nitko ne zna vojnika bez lica, a od kobnoga dana čak ni on ne zna tko je. Je li to tužna priča ili je sretna, ali s *felerom*, nitko nam ne umije kazati. Zato tog vojnika bez lica svake nedjelje izvodimo na ručak, govorimo mu kako nam je na poslu, što je novo u obitelji, kakvi su nam planovi, a on se samo zadovoljno smije i kima glavom. Poslije po običaju plati račun, a onda šutke pješačimo kući.

TEROR VODE

Izašao sam iz stana, no odmah sam se vratio kako bih natočio bocu hladne vode. Na ulici, svako malo vadio sam bocu iz torbe i pio. Bio je rujan, no još je bilo vruće. Psi su se vukli iskeženih jezika, a njihovi vlasnici nevoljko su hopsali za njima. Na tramvajskoj stanici sa zaprepaštenjem sam shvatio kako u boci više nema vode. U taj je čas došao tramvaj pa sam se popeo na nj, no i odmah sišao – ništa nisam smio riskirati. Boca je bila prazna. Srećom, preko puta ulice bio je kafić. Ušao sam i pitao za WC. Natočio sam vodu i vratio se na stanicu. Ovaj sam put bio oprezniji – vodu sam pio sporim gutljajima pazeći da ne popijem previše. Kad sam nešto poslije sišao s tramvaja, sreo sam znanca iz školskih dana. Imao je pohabano odijelo, bio žut u licu i vonjao na kiselo mlijeko. Pozvao me na kavu, no ispričao sam se neodložnim poslom i ubrzo se izgubio u mnoštvu na ulici. Odmah iza ugla izvadio sam bocu i gotovo je iskapio osjećajući olakšanje. Sjeo sam na žičanu klupu na rubu malenog parka duboko dišući i pokušao se sjetiti zašto sam se zapravo zaputio u grad. Ništa, ništa mi nije padalo na um. Pogledao sam bocu i sjetio se da je moram napuniti. Lice mi je obasjao osmijeh.

AERODROM

Na aerodromu tražim konja. Pobjegao mi je iz Severove pjesme. Budući da je ne znam naizust posve sam nemoćan. No onda mi sine – nazvat ću Kemu, on zna.

I

Hodao sam po crti, a onda se odjednom našao ispod crte. Bile su tu još i gumica i olovka. Od straha pred gumicom olovka je stala ubrzano disati i drhtati, špica joj je sve više tupjela, sve dok nije nestala, a olovka postala tek obično stablo bez krošnje, i ja bih se možda lako sakrio iza njega, ali sam se pišući prekomjerno udebljao – dok pišem, gutam pečene krumpire, i čokoladu za desert, i strepim što će dalje biti tu, ispod crte.

RUKA

za I. K.

Ispružio sam ruku i gledao kamo će oputovati. Izgubio sam je već iza ugla unatoč tomu što sam brzo trčao za njom, no malo poslije pojavila se iza jednoga stabla ne znajući da sam je upravo ondje radosna lica čekao i ispružio ruku da se rukujemo.

NEVJEROJATNO LAKO RJEŠENJE

Troje ljudi bilo je nepodnošljivo, nisam ih nikako mogao podnijeti, sa mnom ih je bilo četvero, a bi li bez mene bili nepodnošljivi – nisam znao. No kada sam jednom od njih izglancao cipele, nazuo ih je i otišao. Dvoje koji su ostali bili su još nepodnošljiviji. Žena se cijelo vrijeme pozivala na Bergmana, a njezin navodni muž na Meg Ryan. Zašto Meg Ryan? Zato što on ne podnosi da mu mrtvi popuju ma kako im riječi bile žive. Ali Meg Ryan?!? Meg Ryan poslije plastične operacije? Kad je Meg napokon stigla, navodni muž žene koja se pozivala na Bergmana odmah je otišao s njom. I tako smo ostali nasamo, ljubiteljica Bergmana i ja. Ne znajući što bih započeo, čučnuo sam da joj izglancam cipele, no ona mi je šapnula: *Nemoj, dušo, jer otići ću i ja. A napokon smo sami.*

NEPOSLUŠNA RUKA

J. K. je cijeli život ispisivao bilježnice gusto zbijenim rečenicama, slično kao i E. C., i R. W., i F. K. Ono što je kao svoju želju istaknuo F. K., požurio se istaknuti i E. C. Ne objaviti – uništiti, spaliti. Pa ipak, bilježnice su uredno posložene u ladici čekale neposlušnu ruku koja će ipak učiniti ono što je trebalo učiniti, a s one strane, u krcatoj čekaonici, prolomit će se pljesak iznevjerenih.

S DRUGE STRANE

S druge strane nogometne lopte skrivao se ratni zločinac. Lopta je okrugla, kažu, i on to dobro zna – nikad ga neće naći.

DVOBOJ S CIORANOM

Ah ti Rumunji što nemaju novca da odu na ljetovanje, pa u podrumima umjesto kanistara s benzinom čuvaju svoje dnevnike u tisućama bilježnica ispisanima sitnim a kvrgavim rukopisom! Ah taj mrak i vlaga! Ah ti usahli krumpiri i miševi!

POKUŠAJI DA SE NE POSTANE TERORISTOM

Koliko god se trudio da ne postane terorist, u tome nije uspijevao iz bar jednog razloga – već je to bio. Tako je rečeno. Neobično dobar i uljudan susjed, svi se u tome slažu, i Ana, i Slavko i Marija, svatko za njega ima samo lijepe riječi. Profesor geografije omiljen među učenicima. Pun zanimljivih priča koje voli podijeliti s drugima. Toplih očiju, riđe bradice, mršav, uvijek u trapericama i kariranoj košulji. Često komentira zapuštenost zgrade i predlaže zanimljiva no nerealna rješenja. Jednoj je starijoj gospođi još prošloga tjedna pomogao na treći kat nositi dvije velike vrećice iz mesnice – vjerojatno zalihe za Božić i doček nove godine. Kad su ga jednom prilikom vidjeli ispred lifta kako na koljenima pere pod, nemalo su se začudili, čak i zaprepastili i inzistirali da ustane i okani se toga ponižavajućeg posla, pa nije on napravio te gadarije. No on se lakonski oglušio na njihove rečenice, nešto je promrmeljao i nastavio. I to bi bilo to, ne znam zapravo što je bilo s njim – je li on zaista terorist kako kažu ili nije. Nije to lako doznati, a već na njega pada nepovratna stigma. A ni nositi vrećice s mesom na treći kat ili ribati pod nije lako. Vas nisam vidio!

MAJSTORI

Jutros sam, kao što je bilo dogovoreno, pustio majstore u kuću. Dva starija i jednoga mlađeg. Šegrt. Odmah prionuše poslu, ne otežu praznim pričama uz čašicu rakije, tu su da ugrade nove prozore, kažu unoseći prozore u spavaću sobu. No, čim se povukoh u svoju sobu, začuh lomljavu, kao da demoliraju stan. Odškrinuo sam vrata sobe u kojoj rade. Sve normalno, mlađi upravo dodaje prozorsko krilo iskusnijem kolegi. Nasmiješih se ne rekavši ništa i zatvorih vrata. Čim sam sjeo za stol kako bih nastavio s radom, opet začuh lomljavu, a ovaj put i galamu, zvuke ljute prepirke. Ponovno potrčah ne bih li ih uhvatio na djelu. U sobi, opet mir, prozor je već ugrađen, majstori prekriženih ruku sjede i zadovoljno ga promatraju. Stariji se majstor već bio pripremio da zapali cigaretu i ispuši je nalakćen na prozor, ali ju je na brzinu ugurao u džep čim sam otvorio vrata. *Što se događa?* htio sam znati. Najmlađi zine da izusti odgovor, ali odgovor je, prijatelju, istog časa odnio vjetar.

PTICE

Mi se svi dobro poznajemo, dušo, ne trebaju nam nikakvi posebni znaci raspoznavanja, mi jednostavno znamo tko smo, govorimo istim jezikom, sastajemo se uvijek na istim mjestima, razglabamo o svojim stvarima o kojima, treba li to uopće reći, znamo sve, do te mjere da je katkad nepotrebno išta reći, i tad naša šutnja odrađuje ono bitno što svatko od nas zna i spreman je podijeliti s drugima, a to je posve izlišno, nema smisla, to što kanimo reći, sve što znamo već znamo, i tako samo tiho kružimo gradom kao jato ptica koje se u jesen sprema otići, a da ne zna kamo, a prolaznici prstom upiru na nas i kažu: *vidi ih, lete kao ptice!*

ONDA

Ako je kuća malena a ruševna, ako su bazga, jasen i bagremi izrasli u travnjaku, ako je trava kao neposlušna djeca od drveća, ako s kuće neprestano otpada žbuka i svlači joj se tijelo, a na ulaznim je vratima već otpalo ime vlasnika, ako pošta i dalje stiže, a na poštanskom je sandučiću zbog hrđe otpalo dno, ako se kroz ljuskavu željeznu ogradu provlače gladne mačke, ako je adresa ispravna, a tu već godinama nitko ne živi, ako je tu smrtno mirno, i čista je božja tišina, ako je tako i nikako drugačije, onda nije nikako.

BOŽIĆNA PRIČA

Priču sam čuo od piljarice Sanje na utrinskoj tržnici. Dok mi je polako pripovijedala, trpao sam povrće u torbu – salatu, mrkvu, batat, celer i korijander – i kako je ono malo-pomalo nestajalo u torbi, tako je malo-pomalo nestajala i priča što mi ju je piljarica Sanja upravo pripovijedala, pa sam je na koncu upitao – *a što je bilo onda?*, a ona mi je rekla *uf*, na što sam i ja rekao *uf*. I Anita je rekla *uf*, ali to se više ne računa u priču.

KAD SAM DOŠLA

U toplo proljetno podne pedeset i troje otočana i otočanki u crnini stoji na molu kako bi odali počast stradalim pomorcima. Dogodilo se to prije desetak, možda i dvadeset, ili dvjesto godina, znadu dobro svi kad, a ako i ne znaju, dođu svejedno, to je njihova, zajednička priča, onakva kakva se prenosi tišinom, šutnjom, više negoli riječima. Poslije kratkog govora netko zavitla vijenac u more. Zapište sopile. Začuju se valovi, što su se dotad bili pritajili. Otočani se potom, i dalje ne govoreći međusobno, užurbano zapute prema konobi ispred koje su već bili postavljeni drveni stolovi puni tanjura s friganim srdelicama i trljama. U isto vrijeme, dok su sjedali za stolove, prema istom je molu brzo koračala, lupajući potpeticama, trčala-spoticala se i sredovječna žena u crvenoj jakni od perja. Zastala je na molu okrenuta pučini, rukom napravila smiješnu kretnju kao da blagoslivlja more, a onda se požurila prema konobi. *Baš mi je žao*, rekla je nešto poslije mladoj konobarici sva zadihana – konobarica je već prala tanjure iz kojih su do maloprije pohlepno u tišini jeli otočani prije nego što su se razišli, *kad sam došla, već je sve bilo gotovo*. A konobarica i nije bila baš posve sigurna na što je točno ta žena u crvenoj jakni od perja mislila, no nije ju iskreno ni zanimalo, samo da što prije opere te tanjure, to cijelo brdo, jer samo što joj smjena nije završila, pa *još malo šetnje uz more i gotovo*.

TRINAEST KRAVA

Trinaest je krava mirno, bez pastira, paslo po alpskim obroncima blizu sela u koje je ljeti znao dolaziti Thomas Bernhard sa svojom družicom. Tako je bilo godinama, sve do prošle srijede. Tada je to krdo krava, svih trinaest, iz nepoznata razloga pojurilo prema rubu pašnjaka ispod kojega je ponor i dio njih je jednostavno – skočio u bezdan. Dio se, pak, više nije mogao zaustaviti ugledavši bezdan, pa su se survale i one, premda to nisu kanile. Tek je jedna preživjela zato što je pala na mekana tijela ostalih. Filozofi, prirodoslovci, učeni crkveni ljudi i pjesnici razglabaju zašto se to dogodilo, zašto je samo jedna preživjela, upiru prst u nju. A kao da joj je još i to trebalo, zar joj nije dovoljna spoznaja da je jedina preživjela, da si svakodnevno postavlja pitanje *Zašto baš ja?*, da se osjeća najosamljenijom na svijetu, da noću razgovara s dušama stradalih krava, a jutrom želi poći k njima, ali ne može, ne, drže je tu u staji, privezanu, obasjanu toplim svjetilkama, hrane sijenom i poje vodom, nikad više neće vidjeti zelene pašnjake, zamarati se pomišlju o samoubojstvu, ne, ona će živjeti, dobri su se ljudi pobrinuli da živi i dalje.

ŽENE KOJE VEŽU I ODVEZUJU ČVOROVE

Žena koja veže čvorove stoji uz rub vaporetta, a kad on dodirne obalu, vješto baca užu i mota ga oko dvaju stupića na vaporettu i ograde u pristaništu. Dok su čvorovi čvrsto zategnuti, putnici se osjećaju sigurnima pa s vaporetta stupaju na čvrsto tlo. Tad s obale druga skupina putnika ukoračuje, i čim ta žena odveže užu, vaporetto opet krene, a u njima se *zaljulja kao za nevremena*, jer svako je vrijeme nevrijeme, bar dok su uzlovi razuzlani, a žene koje vežu i odvezuju čvorove prekriženih ruku zure u daljinu.

MALEŠNE 3

PROZOR

Bez obzira gdje živjeli, gdje bismo se skućili, s kim živjeli u dobrohotnoj zajednici, uvijek se ujutro kroz prozor ispruže te neke ruke i stanu istresati plahtu ili deku. To što pritom tisuće nas malešnih panično traži gdje će se i kako spustiti nije tema dokona razgovora. Tema razgovora je treba li Putinu čestitati na pobjedi na izborima ili ne. Ali što je *putin*, što su *izbori* i što je *pobjeda* – doista ne znamo. I još da kažem – zato u našem padu ima toliko ljepote, čudesnih boja i *pjesama onkraj ljudi*.

VITA ACTIVA

Radi se na tome da nas se pokrene, da ne budemo tek troma masa što uokolo sjedi i ispija kave, miluje podočnjake i dobacuje jetke komentare, radi se na tome da nas se već jednom pokrene, da napokon učinimo nešto u svom jadnom usporenom životu kako bi on postao i život drugih, zaradio nužnu toplinu, jer, to sigurno znate, mi nikad nismo ono što mislimo da jesmo, naši su snovi u drugima; radi se na tome da svjesno dočekamo promjene, da krenemo poduzimati malene korake koji će nas postupno osnažiti i potom nam stubokom promijeniti život, uporno se, vjerujte, radi na tome, da život pretvorimo u igru bez konca i kraja, da čitav svijet postane igralište za djecu koja se nikad nisu pošteno izigrala, da se u dućanima igramo skrivača s prodavačicama, u bolnicama organiziramo utrke na kolicima za pacijente, da u koncertnim dvoranama kašljemo bez imalo osjećaja srama, da pred policijom pjevamo one škakljive pjesme, da u tvornicama za preradu mesa budimo životinje prije nego što će zauvijek postati proizvodi, da u svakoj budućoj revoluciji budemo ona revolucija koja se još nije dogodila. Radi se, dakle, o tome da se napokon počne, i mogu vam s ponosom reći da je već počelo. Da, tako je. Počelo je, rekli smo već, od malenih koraka. Vidite, svakoga jutra kontejner za plastiku u našem kvartu je na nekom drugom mjestu. Isprva čudna pojava, no ubrzo nam je sinulo što je posrijedi. Izjutra se tako klatarim svojim kvartom s najlonskom vrećicom punom plastike i tražim ga. Nije li uzbudljivo ne naći ga i onda ga slučajno otkriti upravo iz ugla? Malen, žut, kao da drhturi na jutarnjem suncu. Radi se na tome da nas se pokrene, da budemo aktivni, da nam napokon bude uzbudljivo, da krenemo u potragu za višim vrijednostima života, da postanemo subjekti u svojim rečenicama, jednom za svagda.

PETRINJSKA ULICA

Gospodine, vi mislite da se između tih dviju kuća natiskao sav otpad svijeta, tako vam to izgleda kad spuštajući se strmom zavojitom ulicom zastanete kraj malenog plotu i zagledate se: potrgana dječja kolica, hrpa polomljenih keramičkih pločica, nekoliko barbika, plavi kišobran na hrpi pljesnivih kartonskih kutija, plastične zdjele ispunjene crnom vodom, muška zimska jakna, nahtkasl odvaljenih vrata, poderane prazne vrećice čipsa, automobilska guma, hrpa šute, požutjela peć na drva bez gornje ploče, kutija za cipele ispunjena potrošenim žaruljama, kaša od školskih udžbenika, nekoliko pivskih i vinskih boca, papirnata državna zastavica ispjegana vlagom, četkica za zube, nekoliko muških i ženskih cipela, električna grijalica, bočice od lijekova, i prljave najlonske vrećice, čitavo more prljavštine. Ta golema ničija škatulja bačena između dvaju nijemih zidova nije čak ni mjesto velike nužde, ona tek potpuno beskorisna zijeve i laje na nebo. No, vjerujte, to nije sve. Ima još nešto. Jedna je od tih kuća od crvene cigle, friško napravljena, na mjestu one srušene u ratu, koje se više nitko ne sjeća, a ona nasuprot njoj stara, drvena, bremenita pamćenjem koje pak nikome ne treba. A taj nož zabijen između dviju cigli – vidite, tek ste ga sad uočili – e to vam je točka na jedno prekinuto prijateljstvo. Tko god da ga je zabio, pobjegao je smjesta, i za sobom pomeo trag.

PLUTAJUĆI SVIJET

Jesmo li već čuli, plutajući označitelji preko noći su zauzeli sve raspoložive prostore Glavnog kolodvora, preplavili ga, tiskaju se između ostavljenih kutija za pivo i kartonskih kutija za željezničarsko crno mazivo, čuče na vrhu prašnjave plave zavjese u čekaonici, melankolično vedri poput čimpanza u zoološkom vrtu, u tenisice cijede znoj i piju ga, razgrću stare novine nagurane na zid iza kioska, sjede na izguljenim radiatorima i čitaju komadiće trulih dnevnih novina, čuje se zapomaganje, ali svi su uglavnom gluhi, pa i tog zapomaganja ubrzo nestane, okrenuti prema zidu svećenici, ili netko sličan njima, miluju gladne zidove kolodvorskog restorana iz kojeg je iznesen sav namještaj, Giacomettijevi muškarci u prevelikim odijelima zauzimaju sve stube što vode do javnog nužnika, davno zaključana zahrđalim lokotom, lupaju po vratima, a da ne ispuste ni glasa, a s druge im strane potresno jasno odgovara vlastito lupanje, nema mjesta gdje ih nema, dugo, tugaljivo mrmljaju, stružu zavežljajima po betonskom podu, sjedaju na goli pod i zure u strop s kojega se ljušti boja te ukazuje novi sloj starog vremena, glođu svoje koščate prste umjesto tvrda peciva iz zatvorene pekarnice, svlače hlače i polugoli trče amo-tamo, muškarci ispijena lica užurbano guraju svoje kofere na drugi kraj kolodvora, gdje ih preuzimaju drugi muškarci ispijena lica i vraćaju ih onima prvima, suha, mršava žena pere voštane noge svog muža, a da ima vjetra, i pravde, i nade, uvukao bi ih oboje u sebe i odnio skrivene do poštenije i toplije verzije života, njihova djeca, koja više ne znaju da su njihova, nazuvaju prazne ljuštore mobitela i teturavo se klišu hodnicima, da im netko podari glas, vriskala bi od neizmjerne sreće, no sad pogledom love pad kolodvorskog sata bez kazaljki, a nikako da padne, beskonačno se odgađa njegov svečani pad, jer čekaju se kazaljke, zapele u nejasno opisanom vremenu, mogući pisac mogućih priča krši ruke od očaja što u ovakvom vremenu više nije moguće napisati roman, što nije moguće napraviti dobar opis i dobru rečenicu koja počinje velikim slovom i završava točkom – osuđen da piše poeziju, prstom buši ušnu školjku i zauvijek nestaje u tišini.

CRTEŽ

Na crtežu se najprije pojavi

•

Jedna •, kao ništa, a ipak nešto. Crtež koji još nije crtež, ali • je nesumnjivo •. Osjećaj samoće na svijetu prožme je tek nakratko, onoliko koliko prosječnoj samoći treba da obiđe krug unutrašnjom granicom •. Onda dodaš još jednu •, i već je crta, crtica, još malena, ali netragom nestaje •, hitro se predaje pravocrtnosti neizvjesna gibanja – nešto se uvijek mora žrtvovati, no ta tek rođena crta još ne zna kako će sa sljedećim pažljivim spuštanjem olovke na papir, nepredvidljivo zavijugati malo ulijevo, malo udesno, pa ulijevo, možda i zapjeva usput, kao da slijedi put neke šašave dječje zmiје, dječje, jer ta zmija na papiru nikako ne može biti ozbiljna, pa kad se opet izravna, a moralo je već proći izvjesno vrijeme, začuje se pucketanje u kralježnici, i umalo joj se ne otme uzdah olakšanja, toj crti-zmiji, kao nekome za radnim stolom, sat-dva nakon ponoći, poslije devet tisuća i tristo petnaest znakova u tekstu posve je pogrbljen, posve je pogrbljena, i srce usporeno tuče, kao što voda kaplje u špilji, čini se da se ruka već dobrano umorila, da je ručni zglobov nekako suh, loman, i strah se pojavi da bi se ta pisaća ruka, može bit, zapalila poput novogodišnje prskalice, osvijetlila načas crtež, tu njegovu kratkotrajnu povijest, i potom se ugasila, a ruka bi se, opet u vlastitu mraku, vratila svomu neizvjesnome poslu, dodala još jednu •, jer nešto joj ne daje da stane, mora nastaviti, pa još jednu, i nebrojeno njih, teško je već brojati, jednako kao i stići na mjesto posljednje, završne •, gdje će se možda ukazati dijete, čije se lice jasno razabire u krivuljama što se protežu od vrha do dna papira, ali dijete ima tu sreću, ili nesreću, da rukama na tom istom papiru hvata nešto što zauvijek ostaje izvan domašaja, što tek povremeno baca sjenu preko djetetova lica, a u njoj, kao u nekoj torbi bez dna, u toj sjeni netko energično lupa po staklu prozora, čuju se vriskovi, mukli udarci cokula, vojnički oštri povici na jeziku koji se zauvijek udaljava od lelujavih oblika ljudskosti, koji riječi vraća surovosti predmeta, što režu, sijeku, probadaju, pale, tisuće tisuća još nerođenih ruše se u već pripremljeni bezdan, strašna je i ljetna tišina na autocesti u hladnjači punoj zaboravljenih ljudi, i crtež se odjednom mrsi, poput klupka je tanke blatne žice zaostale na gradilištu gdje su svi radovi u nedogled obustavljeni, a radnici raspršeni svijetom, svako malo netko tresne o zemlju pritisnut cementnim prahom u plućima, crtež panično bježi od samoga sebe, od onoga u što se unio, od onoga za čim je žudio, a nije mogao ostvariti, od onoga što je sam počinio ne znajući, poželi da se odmota i vrati na početak, u svoju malenu

- , ali to ne može, nije moguće, ruka što crta zgrčila se i ne ispušta olovku, pogled crtača posve je odsutan, epileptičan, ruka što crta grči se, koči, i više zapravo ne crta, nego grebe, razdire, para papir, odozgo nadolje, odozdo nagore, pa vodoravno, pahulje papira vinule se u zrak, kovitlaju se, kao roj mušica u kasno ljeto, kad sve zrije.

UKAZANJE METAFORE U SREDIŠĆU 14. LIPNJA 2015.

(sjećanje na divlji vrt, dok klečim pred Kauflandom i stambenim neboderom)

Odjednom, iz visoke trave, kao jedna od njih,
ne kao stablo, jer ima i raštrkanih stabala okolo,
topola, trešanja, oraha, šljiva,
ali ona ne daju dojam kretanja, kao da su ondje
zauvijek ukopana, poput međaša prostora, njegov
oslonac, prate njegovo vrijeme ništa ne čineći,
ne, ona, ta sredovječna žena, nije nikakav oslonac,
ona krhka izlazi iz gustog snoplja trave,
kao jedna od njih, lelujava travka, bez ikakva znanja
o sebi, odnekud, kao da je tu nije bilo prije,
a jest, bila je, samo što si ne može dokazati,
što je radila, ne može se sjetiti, dolazi, bez sjećanja,
izglobljena, iznikla kao podivljalo povrće, komorač,
od sjemena koje je slučajno palo u tu zemlju,
i niklo pa izraslo iz gnjiloga i crnoga, pa sad hoda,
čini se bez određenja smjera, ali nekamo hoda,
nekamo želi otići, a ne zna kamo, no zna da želi otići
odatle, gdje se ne osjeća dobro, gdje je više ne
prihvaćaju, maknuti se, kao da je i sama sebi suvišan
predmet, umjesto u kontejner bačena u visoku travu
podivljala parka, jer zašto bi inače željela dalje, da
nema tog osjećaja suvišnosti u vlastitome mjestu,
odsutnosti nečije potrebe da je voli, bezglavo hoda
i rasterećuje se, odbacuje što može
od tereta prošlosti, a ta prošlost nije samo njezina,
dobro zna s kim je dijeli, i time je teret višestruko
teži, a tu i je sadašnjost, koju je nemoguće odrediti
ili bar prepoznati, ali sjedi joj na leđima, pritišće
glavu, žena mahnito hoda, no to se ne vidi jer hoda

užasno sporo, to ludilo je statično, trava je visoka,
zaklanja vidik, ona je zeleno more koje ključa, žena
je metafora orahove ljuske na valovima mora, baca
je amo-tamo, vjetar koji je jednako tako metafora,
kao i žena, no njezino se tijelo probija, ide, ali nikamo
neće otići, putovanje je metafora,
i ništa

POGREŠNO PROČITANO

Neka život bude ~~jednostavan~~ beskoristan, kaže ~~Dr. Christiane Northrup~~ Miroslav Kirin.

TKO JE ON

Susjedima je preglasao, a svojoj ženi pretio. U dućanu je grintav, na tržnici zaboravan. U parku je Jane Austen, u supermarketu Knut Hamsun. Na bazenu je nadmen, na nogometnom igralištu povučen. U kinu je nesiguran, u slastičarnici razmetljiv. Kod frizera je sveznajući, kod zubara seksist. Na poslu milostiv, na kuglanju lakouman. Na vjenčanju je nezamisliv, na pogrebu revolucionaran. U kantini je siromašan, u kafiću najpametniji. U plitkoj vodi je dubokouman, u dubokoj zajedljiv. U šumi je škakljiv, na livadi opičen. Na vrhu nebodera je nezajažljiv, na ulici smotan. U autu je maštovit, na biciklu zločest. Za stolom je prepoznatljiv, u fotelji mršav. Na javnom nastupu je lijen, u posjeti rodbini žalostan. Na suncu je uvredljiv, na kiši raspamećen. Pred kavom je zamišljen, pred tanjurom juhe usamljen. U rudniku nije bio, a na plantažu s jagodama bi baš rado otišao. Tko je on? Gdje živi taj čovjek? Rado bismo ga upoznali, baš sutra imamo vremena poslije ručka. Javite mu. Neka dođe. Mora da je divan čovjek. Susjedima preglasao, svojoj ženi pretio.

FRANCUSKA KAPICA

Ne idi nikamo bez svoje roza francuske kapice, Dorta. Ne silazi niz stepenice bez kapice, nazepst ćeš, dušo. Ne idi bez kapice u taj mrak dolje, poezija će ti biti mračna, a čitaoci bijeli od prosuta brašna.

OČAJ

Stvarno me stislo. Bacalo me lijevo, bacalo desno. Povlačilo svom dubinom sjene, onkraj spokojnih *flâneura*. Izvan ljubopitljivih pogleda. A onda mi je postalo lakše, možda kad sam se sjetio kako sam jednoć gledao film *Očaj*, R. W. Fassbinder. Na njegovoj špici netko razbija jaja – snježnobijela, porculanski fina, padaju na stol i ljuljaju se poput pretilih labudova – i miješa ih s mlijekom. Mlijeko lagano klokoće, slijeva se niz staklene stijenke čaša. Dirk Bogarde, zapravo Hermann Hermann, kuša čokoladu, neprestano kuša čokoladu. Snima se kako vodi ljubav sa svojom Lydijom. Pa gleda. Žudi da pobjegne iz svojega tijela, pa nalazi dvojnika. *Doppelgängera*. Svi žele biti netko tko nisu, a kako nitko ne zna tko je, na koncu je svatko ono što i treba biti. To dobro zvuči, to je rješenje. A ne može se iz tijela. Samo duša može. Gdje je pak nestao Nabokov? Ne zna se. A jesam li vam rekao da sam u Zagrebu vidio dvojnika R. W. Fassbinder? A znate i za slučaj Handkea s Trešnjevke? Ja sam još očajan i ne znam to opisati. A dobro je što me ne vidite. Uostalom, i zašto biste. Ostanite na svom mjestu. Budite tko god jeste da jeste. Možda je samo riječ o mojem mjehuru. Da. Mjehuru.

JEZIK

Sat mi ne ide točno, nego naprijed. Tika-taka. Tika-taka. To je u redu. Dovoljno da ustanem ujutro, a navečer legnem. Ti – ka, ja – ka. Tika. A taka. S jedne strane jezik koji me ne može govoriti, a s druge tijelo što se posvađalo s jezikom. *Ein... ein... stü... stür... zende stü... stürzende... ein neubauten... stür-zende... stür-zende... stürrrrr... zende... zende... zzz... zn... zen... zen!* Je li to u redu? Jeo sam špinat kad je došlo do kratkog spoja. Načas sam ostao u mraku sa špinatom. Nešto mi je govorio, a prijevod je otprilike išao ovako: *Ne boj se, nisi sam.* Ljudi, pa dokle ću još biti ovdje? Gdje to piše, sit sam novina i interneta. Ijuuu! Dok hodam, osjećam sve svoje mišiće. Ali kad stignem kamo sam naumio, ne znam gdje sam. Bojim se da će tako i ostati, taj cijeli put, a da se nikad ne dozna kamo. Ne pomaže misao da je put cilj. To silno šumsko lišće što se razmiče i opet spušta za mnom. Mala bića što odbijaju misliti o sudbini svijeta. Tu sam negdje, dišem s njima. Spori smo, ali idemo naprijed. Ulijevamo se u posudu u kojoj još ima mjesta. Čuj kako zvonko odjekuju naši glasovi, kao pjesma kosaca na livadi rano ujutro. Ali to smo zaboravili. I maslac na kruhu. Rosu. I učenje svega naizust. Sve smo zaboravili. Sad, dok padam, nema tog stolca na koji sam htio sjesti. Ako se dobro napregnem, bit će tla, zemlje koja će me dočekati, meka. Inače ništa. Ništa.

U OBRANU PROTOČNOG JEZIKA

J, Je i Ije zbunjeno su šetali knjigama, nigdje ih nisu primali, ni u knjige eksperimentalne proze, ni u knjige poezije. Dugo su mozgali ne bi li shvatili što je posrijedi, a onda je Je sinulo – riječ je bila o demonstraciji političke moći, rekla je tiho, iz opreza. Knjige ih jednostavno nisu primale zato što su svima bili balast – normalnim riječima priljepile bi se poput gojaznih pijavica, otežavale im kretanje svijetom, s njima bi on postao mjesto nesreće i patnje. Zbog njih su knjige bivale teške i nerazumljive, sve je manje ljudi čitalo, a sve više su upirali prst u njih tvrdeći kako su upravo oni krivi za to. J je pokušavala objasniti kako to nipošto nije slučaj, riječi su proizvoljne, objašnjavala im je. Dobro, jedva su dočekali oni koji su se zalagali za njihovo bespoštedno izbacivanje iz jezika, onda možemo i bez vas, jer značenja riječi se ionako ne mijenjaju. I još je dodao taj njihov protivnik: ;). Kao jedini muški među njima, Ije je jeo lubenicu i na pod pljuckao crne koštice, male mutave fratre koji bi se potom razmilili svijetom, ničim ometani. Napomena: *Ovaj tekst može sadržavati tragove orašastih plodova, kikirikija i sezama.*

TO

To što slabo razumijem [neke stvari], ali imam razumijevanja [za druge ljude], ulijeva mi povjerenje da ću jednoga dana razumjeti [neke stvari], no istodobno me plaši da ću s tim razumijevanjem izgubiti sposobnost da razumijem [druge ljude]. Skrivat ćemo se [od drugih ljudi], iz čista straha zato što se ne razumijemo, a nemogućim nam se čini svaki, pa i najmanji čin približavanja [drugim ljudima], a time i međusobna razumijevanja [nekih stvari]. ... (*Stanka za refleksiju.*) ... Iz kutije potom vadim šibicu i kresnem je o stijenku [neke stvari]. Ako zaplamsa, razumjet ću zašto se to zbilo, ako ne, neću, zapetljat ću se u gorljivi čvor dokaza i protudokaza, i tada, po svemu sudeći, nešto mora stradati. *Koniec.*

RAZGOVOR U PARKU

Slušao sam ga, jer mi je pokušavao reći ono što me nije zanimalo, a da ja to ničim nisam pokazivao, rekao je. *Govorio sam mu*, jer sam znao da ga upravo to zanima, premda je glumio da ga ne zanima, no ja sam ipak znao – zanima ga, itekako, samo je uljudan, fin i nimalo vulgaran, pa mi ničim ne želi pokazati koliko ga to snažno i iskreno zanima. On je rijetka ljudska biljka, takvih nema, i kad vjetar puhne, tko zna kamo će ga odnijeti i gdje će njegovo sjeme proklijati.

MUSCA DOMESTICA

Kada je mirno, rutinski, krenuo preko ceste kako bi uhvatio tramvaj, kao što čini svakoga dana, automobili iz smjera centra grada već su bili prošli, a nova skupina nije još naišla. Doimao se profinjeno – dotjeran poput oxfordskoga profesora, u kratkom tamnoplavom montgomeriju, tamnoplavi kačket na glavi, elegantne plastične crne naočale i smeđa kožnata aktovka te mirnoća i gipkost hodanja koja se nije mogla naučiti. Kako bilo, već je bio prešao pola ceste što iz centra grada vodi u novi dio grada kada ga je udario auto što mu je neočekivano došao iza leđa, iz smjera novog dijela grada, odakle nikako nije mogao doći. Ali eto, dođe i taj *vražji trenutak* i dogodi se. Kačket je odletio u jednom, plastične naočale u drugom, đubretarac u trećem, a taška u četvrtom smjeru. A mirno je i gipko odletio i on, ali ne više kao oxfordski profesor, nego kao obična muha. *Musca domestica*.

REKLI SU

Rekli su nam da što prije napustimo zgradu – *idite, trčite, no, što čekate* – u papučama, kako god, bosih, goli, što prije, morali smo izići, brzo, brže, prijetila je opasnost da, da, jest, nisu nam mogli točno reći što, možda i nije bilo vremena, ali prije toga mogla se začuti zaglušna eksplozija, ali nije se čula, naprotiv, bilo je mirno sunčano rujansko jutro, iznosio sam smeće i s tim sam se smećem odjednom zatekao u gomili golih, bosih, blijedih ljudi što su se tiskali na izlaznim vratima zgrade i ja nisam mogao ništa drugo učiniti nego potražiti rupu među njima u kojoj ću nestati.

JESAM ILI NISAM

Ja sam svijet koji nisam, i za danas mi je čist dosta.

NA AUTOBUSNOJ STANICI

Na autobusnoj stanici tog je jutra bilo nekoliko ljudi, a među njima i jedna kokoš. Kažimo, radi lakšeg snalaženja, *naša* kokoš. Još pokušavamo doznati kako je onamo dospjela. Kokoš nije znala da je kokoš, a ljudi nisu znali da su ljudi, pa kada je naišao autobus, iz njega je kokodakajući prvo izletio vozač, a odmah za njim i nekoliko uznemirenih kokoši. Naša je kokoš mirno ušla u autobus, sjela na svoje mjesto i čekala. Dokle je čekala, ne znamo. A da pitate ljude na stanici? Daj se trgnite, učinite nešto!

PJEV NOĆNIH PTICA

Ptice, čiji pjev ne uspijem prepoznati kasno noću, vrate mi se danju. Danju smo obasjani, čitljiviji. Vrijeme je meteorološko, uvijek povoljnije od ljudskoga. Ne zateknem li koju zgrčenu u džepu kaputa kad se vratim iz šetnje, bit će ispred vrata stana. Drhtat će, pokisla, sretna što se sklonila od jake kiše. Ili tko zna od čega drugog. U pohabanom kaputu. Jakni iz skladišta humanitarne pomoći. Ronilačkom odijelu. Opravi Proustova vozača. Šuplje joj se kosti premještaju, pjevaju zvonom srušene crkve, i zrak unutra sipi kao snijeg, sebe zatrpava. Zar me ne prepoznaješ, govori mi i kljunom kucka po dlanu. Ali ja te ne razumijem, zar ne znaš pjevati, kažem. Ptica mi i dalje kucka po dlanu, odbija išta suvislo iz sebe ispustiti, no na koncu mi ipak pruži zgužvani požutjeli papirić. Uzmite i bar pročitajte, govori mi, i dok zbunjen zatvaram vrata, listić pada na pod, i s njim nestaje svjetla na stubištu.

NIJE BILO NIKAKVE SUMNJE

Išao sam na jogu, zapravo nisam išao ja, išla je moja žena, ali išao sam i ja, hodao sam, i tu nije bilo nikakve sumnje. Na uglu naše ulice sjedio je mršav muškarac u otrcanoj kariranoj košulji i pušio čisti večernji zrak – bio je jedan od onih u nevidljivom redu za smrt, i u to nije bilo nikakve sumnje. Na rubu pothodnika sjedila je starica i promatrala nas koji smo pak promatrali njezina crna psa što se ugodno smjestio na tek pokošenoj travi. Potom sam se mimišao s muškarcem koji je na tri prsta desne ruke držao rukometnu loptu i razmišljao o tome kome da je dobaci. Na povratku sam opazio kako se ona starica bila premjestila – sad je sjedila uz rub zgrade pokraj istog onog pokošenog travnjaka. Sa smiješkom na licu promatrala je svog crnog psa, a on je ležeći na travi uzvrćao tu ljubav. I kad se onaj muškarac s loptom napokon dosjetio kome da je dobaci, nije poletjela njegova lopta, ne, skočio je staričin crni pas, i u to nije bilo nikakve sumnje.

DOGAĐAJ U MJESTU NIJE ISTO ŠTO I SKAKANJE U MJESTU

U tanjuru sam lijeno miješao rezance pomiješane s pirjanim patlidžanima i rajčicom. Sjedio sam na terasi gradića u francuskom primorju kada se začuo vrisak. Zgrabio sam žličicu parmezana iz posude preda mnom i lagano je prosuo po rezancima. Vrisak nikako nije jenjao, bio je dug i dosadan, „kao da nekom deru kožu“, rekao je prijatelj koji je sjedio sučelice meni i na vilicu namatao rezance. „Nismo li trebali dobiti i miješanu salatu?“ viknuo sam u smjeru konobara, ali on je ne obazirući se na moje gundanje odvezao pregaču i otrčao prema izvoru vriska. Sve se to događalo malo podalje, u drugom restoranu, točnije popularnom vinskom baru na uglu ulice. Vjerojatno ste već pretpostavili kako vrisak još traje, i bili ste u pravu, trajao je, i nije bio manje dosadan. Iskreno, nisam znao što bih s tim i takvim vriskom, a nije ni moj prijatelj koji me uvijek razveseljavao nevjerojatnim usporedbama. Kada je vrisak malo poslije ipak prestao, znali smo da u tome svoje prste ima i naš odbjegli konobar. Ali, je li on isto tako imao prste i u našoj salati što priređena odavna čeka na kuhinjskome stolu?

BIO SAM KRALJ

Bio sam kraj kokoši i one su me voljele. One koje me nisu voljele voljele su me zato što nisu imale izbora. Da su imale izbora, imale bi drugoga kralja koji bi ih jednako volio kao ja, a one to nikad ne bi doznale. Moj jedini problem s njima bio je taj što ja, ruku na srce, nisam znao koje me vole, a koje samo glume da me vole. I tako sam do kraja života ostao tužni kralj kome nitko, baš nitko, pa čak ni dvorska luda nije mogla pomoći.

STRAH

Kad me svlada strah, ja visoko podignem barjak i mašem lijevo-desno, istok-zapad, jučer-danas. Mašem dok se ne umorim. A nitko da me fotografira!

LICA

Sa zida me gleda veliko lice i ne trepće već pola sata. Joj, a ja sam maleno lice i sitno, posve sitno trepćem.

MRLJA

Tako je, napast je slijediti tu mrlju nestalna oblika i boje, u jednom se trenutku izdiže iz gustoga mastila, napušta papir i uzlijeće, leti kao ideološki znak, potom pada, jer postaje uteg, oličenje neugode i nelagode, prska po nama, pa slični leopardima skačemo na druge ljude i otkidamo ono malo ljudskosti od njih.

STABLO

Čuješ, rastavljanje stabla počinje od korijena – hitro ga izvučem i zavitlam u svemir, pobožno mu tad skidam godove, da drvo obzirno zaboravi svoju starost, da se liši pamćenja i da ga manje boli, a kad se latim samoga debla, već je lakše, ide u komadu, ta goloća, posve glatko, ne popuštam perfidnom iskušenju da ga rastavim na daske ili planjke, grane su, logično, sljedeće na redu, prvo skidam deblje, jer računam na veći otpor, i svoj sve veći umor, ali ide, polako ide, grančice pomalo radosno trepere u zraku, kao da oklijevaju, ali idu, stidljivo odlaze nekamo, u skrivenu crninu, jedna za drugom, gole, posljednji tužni otpor pružaju listovi, prvo uveli pa mladi, tek zazelenjeli, a kad sve mine, kad prestane sve treptanje, kad je doista sve nepopravljivo gotovo, gore, na samome vrhu, koji je moguće odrediti tek prema sjećanju, drhturi jedan list, kao da je ozebao, a nije, tek je jedini na svijetu.

PUSTOŠ

U pustoši smo prepoznali skupinu ljudi, ali tad je pak nestalo pustoši.

TRI PRAMENA KOSE LEŽE NA PODU AUTOBUSA KOJI VOZI NA GRADSKU PERIFERIJU

Nešto kao uho zataknuo među vlati trave ne može biti uho kad ne čuje korake koji slamaju te iste vlati. Nešto kao rosa ne može biti rosa kad se slijeva niz lice. Nešto kao kosa ne može biti kosa kad leži na podu autobusa što vozi na gradsku periferiju. Zar mogu zamisliti muškarca ili ženu kojima pripada? Kojima su odrezali kosu, više nikad neće biti isti, no vrijeme u kojemu se to dogodilo možda se ponovi. U prolazu između sjedala, među nogama što umorne se klate tri pramena kose više sliče otpacima ili izmetu psa što ga je netko vješto prokrijumčario u autobus. Kao Juli Zeh, kad je htjela putovati Bosnom. Nitko ni u koga i ni u što ne gleda, pa ni u tu odrezanu kosu. Što radi tolika kosa u mom jeziku? Obrasta ga? Želi da postane divljina? Zar ne mucam i bez toga? Za pramenovima bi uskoro mogao doći i razlog zbog kojega su na podu, ne na lijepoj glavi. Kamo ću tek onda? Još ne znam ni razlog koji me u kasno poslijepodne posjeo u autobus. Da se pospremim u prozorsko staklo, dodirujem zgrade i ljude u prolazu? Tri pramena čekaju metlu i lopaticu, da ih otpreme u nepoznato.

MIRIS BICIKLA U RANO JUTRO

Miris bicikla u rano jutro dok radnici s obližnjeg gradilišta kupuju kruh i salamu u Konzumu, a ja strpljivo čekam u redu iza jednog od njih i slušam kako mi na uho pričaš priču o tome kako si jednom ušla u pravi dućan, ali, nažalost, u pogrešnoj zemlji te kako nitko nije razumio tvoje jednostavno pitanje, tvoje geste čuđenja, i kako si potom ljutito napustila taj dućan i hodala i hodala i hodala sve dok nisi ušla u neku drugu zgradu i ušla u maleni dućan u kojemu sam ja stajao u redu iza crnomanjastog Rumunja u pogrešnoj zemlji i koji je pogrešnim jezikom kupovao svoj kruh i salamu, a sve je toga jutra bilo na pravom mjestu, pa kako onda ne bismo malo zastali da snažno udahnemo taj neponovljivi miris bicikla u rano jutro od kojega se onesvješćuju prodavačice, a radnici im lepezama hlade lijepa lica slična cvjetovima što koncem dana u toj pogrešnoj zemlji izdišu u tisućama cvjećarnica.

JAPANKE

Upravo je pretrčavao preko ceste kad mu je sinulo da na sebi ima japanke koje su posve neprikladne za pretrčavanje preko ceste. Onoga časa kad ga je udario automobil, jedna je japanka nastavila trčati i na koncu pretrčala cestu te zadihana ušla u dućan kako bi kupila nešto za večeru, a ona druga nije – tek se lagano dignula i jednonoga stala trčati nebeskim poljanama, što je sve prisutne dobro nasmijalo. Neki su se toliko dobro smijali da se nisu mogli sjetiti kad su se uopće tako dobro smijali. Možda dolje, na Zemlji, ali ovdje svakako ne, zaključili su.

SLIKARSTVO I POEZIJA

Na izložbi *Peinture et poésie* u Muzeju Paula Valeryja stariji bračni par razgledava slike i čita pjesme nadahnute tim istim slikama. Ona potom fotografira jednu sliku i ide dalje, a on, pomalo zapanjen, zastaje kako bi pročitao pjesmu nadahnutu upravo tom slikom. Malo poslije žena se vraća da ga cimne, uhvati za ruku i odvuče odatle, ali njega više nema, nema ga ondje gdje bi to ona htjela. Moja stara žena, tiho tuli njegov glas iz neke dubine, od sad me potraži u slici.

PROBLEM SLIKE

Édouard Manet sastruže sliku svaki put kad se vrati na mjesto gdje ju je prethodnoga dana započeo slikati i shvati kako se odonda štošta nepovratno promijenilo. Ribari su drugačije razmjestili mreže, barke su na drugom mjestu, čizme koje je jučer netko odložio uz nasukanu barku više nisu ondje, a ona žena koja je na obali stavljala rublje da se suši sad ga objema rukama snažno grli, privija na svoje velike grudi. No to nije ono što će naslikati. Édouard je previše racionalan i ne dopušta da mu osjećaji poremete svijet, makar na slici. Identitet žene je nepoznat. To je sve što se zna o toj slici.

VRATA

Na vrata kuće u Visokoj ulici netko je prikucao poruku, no predaleko sam da bih je pročitao. Što ondje piše? Koliko god se približavao, ne mogu se približiti dovoljno blizu da bih je pročitao. Nema razloga zašto bih bio predaleko, no ipak jesam, nepobitno je. Nema ograde, ni živice, ništa me ne priječi. No ipak, negdje je uvijek granica, makar nevidljiva. Krenem li naprijed, udarit ću u zid. Krenem li, dakle, naprijed, ona dvojica u dvorišnom grmlju zategnut će konopac, i ja ću se sapslesti i pasti. Krenem li unatoč svemu, zabljesnut će jarko svjetlo od kojega ću učas oslijepjeti. Što da radim? Strpljivo izdaleka gledam kako poruka postupno blijedi, a kad ubrzo nestane, nestane i moje želje. Čemu poruka? Čemu ta vrata? Čemu filozofija?

PROZORI

Tajanstveni crtač kružio je gradom i crtao prozore. Prozori bi se pojavili preko noći. Najviše ih je bilo ondje gdje su nezamislivi – na zidovima. No je li to zapravo bilo apsurdno, crtati prozore kroz koje se nije moglo ni gledati niti išta vidjeti? No broj im je rastao, kao što su rasla i tumačenja znatiželjnika. Oni dovrtljiviji govorili su o njima spominjući frazu *prozor u svijet*. No ako je takvo tumačenje bilo ispravno, u kakav se svijet moglo gledati? Takav se svijet nije vidio, čak ni u tragovima. Pesimistična su pak tumačenja govorila o svijetu koji je dospio u slijepu ulicu, iz koje, dakako, nije bilo izlaza. Meni se pak svidjelo ono tumačenje koje jednu sliku čistoga zla pretvara u sliku neizmjerne slobode. Ali tu su na djelu ipak bila dvojica, uvijek dvojica: jedan koji svijet zamračuje, drugi koji ga rasvjetljuje. Kao u ovome slučaju: jedan crta fašističke svastike, drugi ide njegovim tragom, ali ih ne briše, ne, on ih samo nadopunjuje crtama i pretvara u prozore. I što će sad reći raznorazni tumači? Jedan će u tim crtežima uvijek vidjeti prozore, a drugi nevješto prikrivene svastike. Miruj, dušo, ne treperi. Neka svatko vidi što želi.

Miroslav Kirin

Rođen 1965. u Sisku. Piše poeziju, prozu, eseje te prevodi. Objavio je deset pjesničkih knjiga, fotoesejističku knjigu *Iskopano*, slikovnicu *Zimska potraga* u koautorstvu s umjetnikom Mingsheng Pijem i autofikcionalni roman *Album*, za koji je dobio Nagradu Jutarnjeg lista za najbolje prozno djelo u 2001. godini. Dobitnik je Gorana za mlade pjesnike za 1989. za zbirku *Od nje do vječnosti*. S Borisom Vrgom priredio je 2021. *Banijsku književnu antologiju*. Godine 2022. objavio je i *Nezavršeno putovanje* – čitanku iz suvremene kineske poezije za koju je iste godine dobio PoetryEastWest Translation Award. Knjiga poetsko-proznih tekstova *Babanija* 2022. dobila je Nagradu Fran Galović. Dobitnik je Plakete sv. Kvirina za ukupan prinos hrvatskom pjesništvu 2023. te nagrade Goranov vijenac 2024. godine koja se dodjeljuje za cjelokupan pjesnički opus. Objavio je, između ostalih, i prijevode knjiga Paula Austera, Anne Carson i Wangsa Jiaxina. Član je Hrvatskog društva pisaca i Hrvatskog centra PEN-a. Živi u Zagrebu gdje radi kao srednjoškolski profesor.

Objavio: *Od nje do vječnosti* (poezija, 1989), *Tantalon* (poezija, 1998), *Album* (roman, 2001), *Zukva* (poezija, 2004), *Iza renesanse* (poezija, 2004), *Jalozi* (poezija, 2006), *Zbiljka* (poezija, 2009), *Iskopano* (eseji, fotografije, 2012), *Zenzancije* (poezija, 2013), *Hipernovalis* (poezija, 2015), *Zimska potraga* (u koautorstvu s Mingsheng Pi-em, slikovnica, 2015), *Lirka* (poezija, 2018), *Malešne* (poezija, 2019), *Babanija* (poetsko-prozni zapisi, 2021), *Banijska književna antologija: poezija i proza* (priredio s Borisom Vrgom, 2021), *Nezavršeno putovanje: čitanka iz suvremene kineske poezije* (prijevodi, 2022), *Zapisci iz dodirnutih krajeva* (putopisna proza, 2023), *Zebrano: izabrane pjesme 1998-2023* (poezija, 2024).

Biblioteka Online

knjiga 270

Miroslav Kirin

MALEŠNE

drugo izdanje

© 2025 Miroslav Kirin

© za elektroničko izdanje: Društvo za promicanje književnosti
na novim medijima, 2025

Izdavač

Društvo za promicanje književnosti
na novim medijima, Zagreb

Za izdavača

Krešimir Pintarić

Glavni urednik

Krešimir Pintarić

Urednik

Tihomir Dunderović

Fotografija

Miroslav Kirin

Objavljeno

13. travnja 2025.

ISBN 978-953-374-325-7 (HTML)

ISBN 978-953-374-326-4 (EPUB bez DRM)

ISBN 978-953-374-327-1 (PDF)

ISBN 978-953-374-328-8 (MOBI)

Prvo izdanje

Fraktura, Zagreb, 2019.

Knjiga je objavljena uz financijsku podršku Zaklade „Kultura nova“, Ministarstva kulture i medija Republike Hrvatske i Grada Zagreba. Mišljenja izražena u ovoj knjizi odražavaju isključivo mišljenja autora i ne izražavaju nužno stajališta ustanova koje pružaju financijsku podršku.